

Avtale om handel med varer mellom Island, Norge og Storbritannia

Avtale om handel med varer mellom Island, Kongeriket Norge og Det forente kongerike Storbritannia og Nord-Irland

ISLAND, KONGERIKET NORGE («Norge») og DET FORENTE KONGERIKE STORBRITANNIA OG NORD-IRLAND («Det forente kongerike»), samlet kalt «partene»,

SOM STADESTER de historiske og dype partnerskapene mellom Island, Norge og Det forente kongerike og deres felles ønske om å beskytte disse forbindelsene,

SOM MERKER SEG at Det forente kongerikes medlemskap i Den europeiske union opphørte 1. februar 2020, og at Det forente kongerike Storbritannia og Nord-Irlands uttredelse fra Den europeiske union og Det europeiske atomenergifellesskap innebærer en overgangsperiode som opphører 31. desember 2020,

SOM MERKER SEG at i overgangsperioden er Det forente kongerike fortsatt omfattet av handelsavtalene mellom Den europeiske union og Island og/eller Norge,

SOM ERKJENNER nytten av å inngå en avtale om handel med varer mellom Det forente kongerike, Island og Norge for den perioden Det forente kongerike ikke lenger er omfattet av handelsavtalene mellom Den europeiske union og Island og/eller Norge og inntil en eller flere avtaler som skal regulere deres framtidige handelsforbindelser (herunder en frihandelsavtale), som framforhandles nå, trer i kraft eller får midlertidig anvendelse,

SOM ERKJENNER behovet for at Island, Norge og Det forente kongerike må treffe alle nødvendige tiltak for snarest mulig å slutføre formelle forhandlinger om en eller flere avtaler som skal regulere deres framtidige handelsforbindelser, til erstatning for denne avtale,

ER BLITT ENIGE OM FØLGENDE:

Artikkel 1

Formål, virkeområde og dekning

1. Formålet med denne avtale er, så langt det lar seg gjøre, å sikre kontinuiteten i preferansesamhandelen med varer mellom henholdsvis Det forente kongerike og Island og Det forente kongerike og Norge, som fastsatt i handelsavtalene mellom Den europeiske union og Island og/eller Norge.
2. Med mindre noe annet er angitt, får denne avtale anvendelse bare på varer med opprinnelse i avtalepartene. Bestemmelser om opprinnelsesregler er fastsatt i vedlegg IV.
3. Ordningene fastsatt i denne avtale skal anses for å utgjøre et frihandelsområde i samsvar med artikkel XXIV i WTOs generalavtale om tolltariffer og handel 1994 («GATT 1994»).

Artikkel 2

Definisjoner og henvisninger

1. Med en henvisning til «denne avtale» menes avtalens artikkel 1–19, vedleggene og de innlemmede bestemmelsene.
2. Med en henvisning til «handelsavtaler mellom Den europeiske union og Island og/eller Norge» menes avtalen om Det europeiske økonomiske samarbeidsområde av 2. mai 1992 («EØS-avtalen»), avtalen mellom Det europeiske økonomiske fellesskap og Republikken Island av 22. juli 1972 («frihandelsavtalen av 1972»),

avtalen mellom Det europeiske økonomiske fellesskap og Kongeriket Norge av 14. mai 1973 («frihandelsavtalen av 1973») samt avtalene og protokollene mellom Den europeiske union og Norge som nevnt i artikkel 1 og 2 i vedlegg II og avtalene og protokollene mellom Den europeiske union og Island som nevnt i artikkel 1 og 2 i vedlegg III.

3. Med en henvisning til «de innlemmede bestemmelsene» menes bestemmelsene i handelsavtalene mellom Den europeiske union og Island og/eller Norge, som innlemmet i og endret ved denne avtale.

4. Med uttrykket «dekningsperiode» menes perioden da Det forente kongerike fortsatt er omfattet av handelsavtalene mellom Den europeiske union og Island og/eller Norge.

5. Med uttrykket «mutatis mutandis» menes i denne avtale med de endringer som er nødvendige for å anvende handelsavtalene mellom Den europeiske union og Island og/eller Norge og mellom Det forente kongerike og Island og/eller Norge.

6. Alle henvisninger i denne avtale til EØS-avtalen og til de øvrige handelsavtalene mellom Den europeiske union og Island og/eller Norge skal forstås som henvisninger til disse avtalene slik de er i kraft umiddelbart før dekningsperiodens utløp, med mindre noe annet er fastsatt i denne avtale.

Artikkel 3

Integrerte deler av denne avtale

Vedleggene, herunder de innlemmede bestemmelsene, utgjør en integrert del av denne avtale.

Artikkel 4

God tro

1. Partene skal med full og gjensidig respekt og i god tro bistå hverandre med å utføre de oppgaver som følger av denne avtale.

2. Partene skal treffe alle generelle eller særlige tiltak som er egnet til å oppfylle de forpliktelser som følger av denne avtale, og skal avholde seg fra alle tiltak som kan sette virkeliggjøringen av denne avtales mål i fare.

Artikkel 5

Innlemmelse av bestemmelser om handel med varer

1. Følgende bestemmelser i EØS-avtalen innlemmes i og gjøres til en del av denne avtale: Artikkel 8 nr. 3, artikkel 9 nr. 1, artikkel 10, 11, 12, 13, 14 og 15 og artikkel 21 nr. 2.

Bestemmelsene skal anvendes mutatis mutandis og med de endringer som følger av bestemmelsene i denne avtale, herunder eventuelle endringer som følger av vedlegg I.

2. Følgende protokoller til EØS-avtalen innlemmes i og gjøres til en del av denne avtale:

- a. protokoll 2 om varer som er unntatt fra avtalens virkeområde i samsvar med artikkel 8 nr. 3 bokstav a), og
- b. protokoll 11 om gjensidig bistand i tollsaker.

Protokollene skal anvendes mutatis mutandis og med de endringer som følger av bestemmelsene i denne avtale, herunder eventuelle endringer som følger av vedlegg I.

Artikkel 6

Innlemmelse av bestemmelser om handel med landbruks- og fiskerivarer

1. Artikkel 20 i EØS-avtalen og protokoll 9 til EØS-avtalen om handel med fisk og andre produkter fra havet er innlemmet i og gjort til en del av denne avtale og skal anvendes mutatis mutandis og med de endringer som følger av bestemmelsene i denne avtale, herunder eventuelle endringer som følger av vedlegg I. Med mindre noe annet er angitt i de innlemmede bestemmelsene i protokoll 9, får denne avtales artikkel 5, 7, 8, 9, 10, 11 og 13 ikke anvendelse på protokoll 9 slik den er innlemmet i og endret ved denne avtale.

2. Protokoll 3 til EØS-avtalen om varer omhandlet i avtalens artikkel 8 nr. 3 bokstav b) er innlemmet i og gjort til en del av denne avtale og skal anvendes mutatis mutandis og med de endringer som følger av bestemmelsene i denne avtale, herunder eventuelle endringer som følger av vedlegg I.

3. Ytterligere ordninger for handel med landbruks- og fiskerivarer mellom Det forente kongerike og Norge er fastsatt i vedlegg II til denne avtale. Med mindre noe annet er angitt, får denne avtales artikkel 5, 7, 8, 9, 10, 11 og 13 ikke anvendelse på vedlegg II.

4. Ytterligere ordninger for handel med landbruks- og fiskerivarer mellom Det forente kongerike og Island er fastsatt i vedlegg III til denne avtale. Med mindre noe annet er angitt, får denne avtales artikkel 5, 7, 8, 9, 10, 11 og 13 ikke anvendelse på vedlegg III.

Artikkel 7

Innlemmelse av bestemmelser om vern av geografiske betegnelser for landbruksvarer og næringsmidler

Ordningene mellom Det forente kongerike og Island om vern av geografiske betegnelser for landbruksvarer og næringsmidler er fastsatt i vedlegg V til denne avtale. Med mindre noe annet er angitt, får denne avtales artikkel 5, 6, 8, 9, 10, 11 og 13 ikke anvendelse på vedlegg V.

Artikkel 8

Innlemmelse av bestemmelser om beskyttelses- og sikkerhetsunntak

Artikkel 25, 112, 113, 114 og 123 i EØS-avtalen er innlemmet i og gjort til en del av denne avtale og skal anvendes mutatis mutandis og med de endringer som følger av bestemmelsene i denne avtale, herunder eventuelle endringer som følger av vedlegg I.

Artikkel 9

Subsidier og utjevningsavgifter

1. Partenes rettigheter og forpliktelser med hensyn til subsidier og utjevningstiltak skal reguleres av artikkel VI og XVI i GATT 1994 og av WTO-avtalen om subsidier og utjevningsavgifter («SCM-avtalen»), med de unntak som er fastsatt i nr. 2.

2. Før en part igangsetter en undersøkelse for å fastslå eksistensen, omfanget og effekten av en angivelig subsidie i en annen part, i henhold til artikkel 11 i SCM-avtalen, skal den part som vurderer å igangsette undersøkelsen, skriftlig underrette den part hvis varer er gjenstand for undersøkelse, og gi vedkommende part anledning til konsultasjon i Den blandede komité for å finne en løsning som begge parter kan godta. En part som anmoder om konsultasjon, skal fremme sin anmodning umiddelbart etter at underretningen er mottatt, og konsultasjonene skal finne sted så snart det er praktisk mulig.

Artikkel 10

Antidumping

En parts rettigheter og forpliktelser med hensyn til tiltak mot antidumping skal reguleres av artikkel VI i GATT 1994 og av WTO-avtalen om gjennomføring av artikkel VI i generalavtalen om tolltariffer og handel 1994. Partene skal bestrebe seg på å avstå fra å iverksette antidumpingprosedyrer mot hverandre.

Artikkel 11

Innlemmelse av bestemmelser om tvisteløsning

1. Artikkel 111 nr. 1, 2 og 4 i EØS-avtalen er innlemmet i og gjort til en del av denne avtale og skal anvendes mutatis mutandis og med de endringer som følger av bestemmelsene i denne avtale, herunder eventuelle endringer som følger av vedlegg I.

2. Protokoll 33 til EØS-avtalen om rettergang i voldgiftssaker er innlemmet i og gjort til en del av denne avtale og skal anvendes mutatis mutandis og med de endringer som følger av bestemmelsene i denne avtale, herunder eventuelle endringer som følger av vedlegg I.

Artikkel 12

Forlengelse av tidsperioder

1. Med mindre noe annet er fastsatt i denne avtale og

- a. dersom en periode fastsatt i handelsavtalene mellom Den europeiske union og Island og/eller Norge ennå ikke er utløpt, skal den gjenværende delen av perioden innlemmes i denne avtale, og

- b. dersom en periode fastsatt i handelsavtalene mellom Den europeiske union og Island og/eller Norge allerede er utløpt, skal eventuelle rettigheter og plikter som følger av dette, fortsatt gjelde mellom partene.
2. Uten hensyn til bestemmelsene i nr. 1 skal en henvisning i de innlemmede bestemmelsene til en periode som gjelder en prosedyre eller andre administrative forhold, ikke påvirkes.

Artikkel 13

Den blandede komité

1. Det opprettes herved en blandet komité som skal ha ansvaret for å forvalte denne avtale og sikre at den gjennomføres på behørig vis. For dette formål skal Den blandede komité gi anbefalinger og treffe beslutninger i saker som fastsatt i denne avtale. Partene skal iverksette disse beslutningene i samsvar med sine egne regler.
2. Den blandede komité skal særlig sikre at denne avtale virker på en god måte.
3. For at denne avtale skal kunne gjennomføres på behørig vis, skal partene utveksle opplysninger og, etter anmodning fra en av partene, holde konsultasjoner i Den blandede komité.
4. Den blandede komité skal møtes når en av partene ber om det, og skal under alle omstendigheter komme sammen minst én gang i året.
5. Den blandede komité skal vedta sin egen forretningsorden.
6. Den blandede komité skal bestå av representanter for hver av partene.
7. Den blandede komité skal treffe sine beslutninger ved konsensus.
8. Den blandede komité kan treffe beslutninger og gi anbefalinger i saker som angår kun Island og Det forente kongerike eller kun Norge og Det forente kongerike. I slike tilfeller skal konsensus omfatte kun disse partene, og beslutningene og anbefalingene skal gjelde bare for dem.
9. Den blandede komité kan beslutte å nedsette underkomiteer eller arbeidsgrupper for å bistå komiteen ved utførelsen av dens oppgaver.

Artikkel 14

Endringer

1. Partene kan gi skriftlig samtykke til å endre denne avtale. En endring i henhold til denne bestemmelsen skal tre i kraft på den første dag i den annen måned som følger etter den siste av partenes underretning om at den har fullført sine respektive interne prosedyrer med hensyn til en slik endring, eller på en senere dag partene er blitt enige om.
2. Uten hensyn til bestemmelsene i nr. 1 kan Den blandede komité beslutte å endre vedlegg I og vedlegg IV.

Artikkel 15

Tilbakeholdelse av opplysninger

Artikkel 122 i EØS-avtalen er innlemmet i og gjort til en del av denne avtale og skal anvendes mutatis mutandis og med de endringer som følger av bestemmelsene i denne avtale, herunder eventuelle endringer som følger av vedlegg I.

Artikkel 16

Territoriell anvendelse

Bestemmelsene i denne avtale får anvendelse, i den grad og på de vilkår handelsavtalene mellom Den europeiske union og Island og/eller Norge hadde anvendelse umiddelbart før dekningsperiodens utløp, for på den ene side Det forente kongerike og territoriene hvis det er ansvarlig for deres internasjonale relasjoner, og for Islands og Norges territorium på den annen side.

Artikkel 17

Ikrafttredelse og midlertidig anvendelse

1. Denne avtale skal godkjennes i samsvar med partenes internrettslige krav. Godkjenningsdokumentene skal deponeres hos depositaren.

2. Denne avtale skal bare tre i kraft mellom Det forente kongerike og minst én annen part dersom ingen andre avtale(r) som regulerer det fremtidige handelsforholdet har trådt i kraft eller har fått midlertidig anvendelse mellom Det forente kongerike og nevnte part eller parter.
3. Forutsatt at vilkårene i nr. 2 er oppfylt, skal denne avtale tre i kraft for de parter som har deponert sitt godkjenningssdokument, på det av disse tidspunktene som inntreffer sist:
 - a. dekningsperiodens utløp eller
 - b. den dato Det forente kongerike og minst én annen part har deponert sitt godkjenningssdokument hos depositaren.
4. For en part som deponerer sitt godkjenningssdokument etter at denne avtale er trådt i kraft i samsvar med nr. 3, skal denne avtale tre i kraft dagen etter at parten har deponert sitt dokument.
5. Enhver part kan samtykke i å anvende denne avtale midlertidig inntil den trer i kraft, ved å underrette depositaren. En slik midlertidig anvendelse skal få virkning på det av disse tidspunktene som inntreffer sist:
 - a. dekningsperiodens utløp, forutsatt at Det forente kongerike og minst én annen part har deponert slike underretninger, eller
 - b. den dato Det forente kongerike og minst én annen part har deponert sin underretning hos depositaren.
6. Enhver part kan bringe en midlertidig anvendelse av denne avtale til opphør ved skriftlig underretning til depositaren. Et slikt opphør trer i kraft på den første dag i den annen måned som følger etter at underretningen er gitt.
7. En midlertidig anvendelse av denne avtale kan også bringes til opphør bare mellom Det forente kongerike og Island eller mellom Det forente kongerike og Norge. Et slikt opphør berører bare anvendelsen av denne avtale mellom disse partene.

Artikkel 18

Oppsigelse

1. Enhver part kan si opp denne avtale ved skriftlig underretning til depositaren. Oppsigelsen får virkning tolv måneder etter den datoen slik underretning er mottatt av depositaren.
2. Dersom kun Island eller Norge sier opp denne avtale, skal avtalen opphøre bare mellom denne parten og Det forente kongerike. Dersom Det forente kongerike sier opp denne avtale med både Island og Norge, opphører denne avtale.
3. Dersom en ny handelsavtale trer i kraft eller får midlertidig anvendelse mellom noen av partene, opphører denne avtale mellom disse partene.

Artikkel 19

Depositær

Norges regjering skal være depositær.

Som bekreftelse på dette har de undertegnede, som av sine regjeringer er gitt behørig fullmakt til det, undertegnet denne avtale.

Utferdiget i London den 8. desember 2020 på engelsk.

VEDLEGG I

ENDRINGER I EØS-AVTALEN

I denne avtalen skal de bestemmelser i EØS-avtalen som er innlemmet i og gjort til en del av avtalen, anvendes *mutatis mutandis* og med følgende endringer:

- 1) Innlemmede bestemmelser i avtalens hoveddel
 - a) I artikkel 9 nr. 1 endres «protokoll 4» til «vedlegg IV til denne avtale».
 - b) I artikkel 111 nr. 4 utgår nest siste punktum («Spørsmål om fortolkning av de bestemmelser i denne avtale som er omhandlet i nr. 3, kan ikke behandles etter disse reglene.»).

c) I artikkel 113 nr. 5 gjøres følgende endringer:

- i) I første ledd utgår «hver tredje måned».
- ii) Annet ledd utgår.

2) Protokoller

a) **Protokoll 3 om varer omhandlet i avtalens artikkel 8 nr. 3 bokstav b)**

i) Fotnotene i protokoll 3 utgår.

ii) Artikkel 2 skal lyde:

- «1. En part kan legge toll på varer oppført i tabell I for å ta hensyn til forskjellene i kostnader for landbruksråvarer som inngår i varen.
2. Den toll som Norge legger på varer oppført i tabell I med opprinnelse i Det forente kongerike, skal ikke overstige den toll som Norge i henhold til vedlegg III til tabell I i protokoll 3 til EØS-avtalen legger på samme varer med opprinnelse i Den europeiske union.
3. Den toll som Island legger på varer oppført i tabell I med opprinnelse i Det forente kongerike, skal ikke overstige den toll som Island i henhold til vedlegg II til tabell I i protokoll 3 til EØS-avtalen legger på samme varer med opprinnelse i Den europeiske union.
4. Den toll som Det forente kongerike legger på varer oppført i tabell I¹ med opprinnelse i Norge eller Island, skal ikke overstige den toll som Den europeiske union i henhold til vedlegg I til tabell 1 i protokoll 3 til EØS-avtalen legger på samme varer med opprinnelse i Norge eller Island.
5. Uten hensyn til nr. 2, 3 og 4 i denne artikkel kan en part i de tilfeller der prisene på landbruksråvarer i Det forente kongerike avviker vesentlig fra prisene på landbruksråvarer i Den europeiske union, be om konsultasjoner innenfor rammen av felleskomiteen nedsatt i henhold til denne avtale om eventuelle nødvendige tilpasninger av de reglene som gjelder for innkreving av toll i henhold til protokoll 3 som innlemmet i og endret ved denne avtale.
6. Norge og Island skal underrette Det forente kongerike innen 30 dager etter eventuelle tilpasninger av tollsatsene fastsatt i vedleggene til tabell I i protokoll 3 til EØS-avtalen.».

iii) Vedlegg I, II og III til tabell I utgår.

¹ For varer med opprinnelse i Norge som hører inn under KN-kode 2202 10 00 (vann, herunder mineralvann og karbonisert vann, tilsatt sukker, andre søtningstoffer eller smaksstoffer) og ex 2202 90 10 (andre alkoholfrie drikkevarer med innhold av sukker (sukkarose eller invertsukker)), gjelder bestemmelsene i den innlemmede avtale i form av brevveksling mellom Norge og Det europeiske fellesskap om protokoll 2 til den bilaterale frihandelsavtale mellom Det europeiske økonomiske fellesskap og Kongeriket Norge, utferdiget i Brussel 13. desember 2004, som blant annet fastsetter en tollfri kvote for import av slike varer med opprinnelse i Norge til Det forente kongerike, inntil Det forente kongerike og Norge avtaler noe annet.

b) **Protokoll 9 om handel med fisk og andre produkter fra havet**

i) Tillegg 1 og 3 utgår.

ii) I tillegg 2 endres overskriften («Tillegg 2») til «Tillegg 1».

iii) Alle henvisninger til «tillegg 2» endres gjennomgående til «tillegg 1».

iv) I artikkel 1 gjøres følgende endringer:

- (1) I nr. 1 endres «Med forbehold for bestemmelsene i tillegg 1 skal EFTA-statene ved avtalens ikrafttreden avskaffe» til «Island og Norge skal ikke legge».
- (2) I nr. 2 endres «Med forbehold for bestemmelsene i tillegg 1 skal EFTA-statene» til «Island og Norge skal».

v) I artikkel 2 gjøres følgende endringer:

- (1) I nr. 1 endres «Fellesskapet skal ved avtalens ikrafttreden avskaffe» til «Det forente kongerike skal ikke legge».
- (2) Nr. 2 skal lyde «Det forente kongerike skal ikke legge noen toll på produktene oppført i tabell III i tillegg 1 som overstiger de tollsatter som anvendes ved import fra Norge og Island umiddelbart før dekningsperiodens utløp.»
- (3) Nr. 3 utgår.

(4) Nr. 4 utgår.

vi) I artikkel 4 gjøres følgende endringer:

(1) Nr. 1 utgår.

(2) Nr. 2 utgår.

(3) I nr. 3 utgår «sikre konkurransevilkår som gjør det mulig for de andre avtalepartene å».

vii) I artikkel 7 gjøres følgende endringer:

(1) Etter «avtalene» innsettes «og protokollene».

(2) «tillegg 3» endres til «artikkel 1 i vedlegg II og artikkel 1 i vedlegg III, som endret i denne avtale».

c) Protokoll 11 om gjensidig bistand i tollsaker

i) I artikkel 10 utgår «, og de tilsvarende bestemmelser gjeldende for Fellesskapets myndigheter».

ii) I artikkel 14 gjøres følgende endringer:

(1) I nr. 1 utgår «de ansvarlige myndigheter i EF-kommisjonen og, i de aktuelle tilfeller,».

(2) I nr. 2 utgår annet ledd.

iii) Artikkel 15 nr. 2 utgår.

d) Protokoll 33 om rettergang i voldgiftssaker

I nr. 3 endres «skal være statsborger i en annen stat omfattet av denne avtale enn den de utpekte voldgiftsdommere kommer fra» til «ikke skal være statsborger i en stat omfattet av denne avtale».

VEDLEGG II

YTTERLIGERE ORDNINGER MELLOM NORGE OG DET FORENTE KONGERIKE FOR HANDEL MED LANDBRUKS- OG FISKERIVARER

Dette vedlegg fastsetter ytterligere ordninger mellom Norge og Det forente kongerike for handel med landbruks- og fiskerivarer omhandlet i artikkel 6 nr. 3 i denne avtale.

Artikkel 1

Innlemmelse av avtaler og protokoller om handel med fiskerivarer

1. For å videreføre de berørte eksisterende ordninger for handel med fiskerivarer mellom Norge og Det forente kongerike innlemmes følgende avtaler i denne avtale og gjøres til en del av den, og skal anvendes mutatis mutandis med de endringer som følger av bestemmelsene i denne avtale, herunder endringene som følger av artikkel 3 og 4 i dette vedlegg:

a) 1973 16. april, Brussel, brev fra Kommisjonen for De europeiske fellesskap om ensidige innrømmelser innen fiskerisektoren («brevveksling av 1973 om visse fiskerivarer»), og

b) 1986 14. juli, Brussel, avtaler i form av brevvekslinger mellom Det europeiske økonomiske fellesskap og Kongeriket Norge for landbruks- og fiskesektorene, brevveksling nr. 3 («brevveksling nr. 3 av 1986 om fiske»).

2. For å videreføre de berørte eksisterende ordninger for handel med fiskerivarer mellom Norge og Det forente kongerike innlemmes følgende protokoller til frihandelsavtalen av 1973 i denne avtale og gjøres til en del av den, og skal anvendes mutatis mutandis med de endringer som følger av bestemmelsene i denne avtale, herunder endringene som følger av artikkel 3 og 4 i dette vedlegg:

a) 1995 25. juli, Brussel, tilleggsprotokoll til Avtale mellom Det europeiske økonomiske fellesskap og Kongeriket Norge som følge av Republikken Østerrikes, Republikken Finlands og Kongeriket Sveriges tiltrødelse til Den europeiske union («tilleggsprotokoll av 1995»),

b) 2003 14. oktober, Luxembourg, tilleggsprotokoll til Avtale mellom Det europeiske økonomiske fellesskap og Kongeriket Norge som følge av Den tsjekkiske republikkens, Republikken Estlands, Republikken Kypros', Republikken Latvias, Republikken Litauens, Republikken Ungarns, Republikken Maltas,

Republikken Polens, Republikken Slovenias og Den slovakiske republikkens tiltrædelse til Den europæiske union («tilleggsprotokoll av 2003»), og

- c) 2016 3. mai, Brussel, tilleggsprotokoll til Avtalen mellom Det europeiske økonomiske fellesskap og Kongeriket Norge («tilleggsprotokoll av 2016»).

Artikkel 2

Innlemmelse av avtaler om handel med landbruksvarer

For å videreføre de berørte eksisterende ordninger for handel med landbruksvarer mellom Norge og Det forente kongerike innlemmes følgende avtaler i denne avtale og gjøres til en del av den, og skal anvendes mutatis mutandis med de endringer som følger av bestemmelsene i denne avtale, herunder endringene som følger av artikkel 3 og 5 i dette vedlegg:

- a) 1973 16. april, Brussel, brev fra den norske delegasjon om ensidige norske landbruksinnrømmelser («brevveksling av 1973 om landbruk»),
- b) 1973 16. april, Brussel, brev fra den norske delegasjon om handelen med vin («brevveksling av 1973 om vin»),
- c) 1986 14. juli, Brussel, avtaler i form av brevvekslinger mellom Det europeiske økonomiske fellesskap og Kongeriket Norge for landbruks- og fiskesektorene, brevveksling nr. 1 («brevveksling nr. 1 av 1986 om landbruk»),
- d) 1992 2. mai, Porto, avtale i form av brevveksling mellom Det europeiske økonomiske fellesskap og Kongeriket Norge om visse ordninger for landbrukssektoren («brevveksling av 1992»),
- e) 1995 20. desember, Brussel, avtale i form av brevveksling mellom Det europeiske fellesskap og Kongeriket Norge om visse landbruksprodukter («brevveksling av 1995»),
- f) 2003 20. juni, Brussel, avtale i form av brevveksling mellom Det europeiske fellesskap og Kongeriket Norge om ytterligere handelspreferanser for landbruksvarer på grunnlag av artikkel 19 i Avtalen om Det europeiske økonomiske samarbeidsområde («brevveksling av juni 2003»),
- g) 2004 13. desember, Brussel, avtale i form av brevveksling mellom Det europeiske fellesskap og Kongeriket Norge om Protokoll 2 til den bilaterale frihandelsavtale mellom Det europeiske økonomiske fellesskap og Kongeriket Norge («brevveksling av 2004»)¹,
- h) 2011 15. april, Brussel, avtale i form av brevveksling mellom Den europeiske union og Kongeriket Norge om ytterligere handelspreferanser for landbruksvarer på grunnlag av artikkel 19 i avtalen om Det europeiske økonomiske samarbeidsområde («brevveksling av 2011»),
- i) 2017 4. desember, Brussel, avtale i form av brevveksling mellom Den europeiske union (EU) og Kongeriket Norge om ytterligere handelspreferanser for landbruksvarer («brevveksling av 2017»).

¹ Varer som omfattes av brevvekslingen av 2004, er underlagt protokoll 3 til EØS-avtalen slik den er innlemmet i denne avtale og endret ved den. Det presiseres at for varer med opprinnelse i Norge som hører inn under KN-kode 2202 10 00 (vann, herunder mineralvann og karbonisert vann, tilsatt sukker, andre søtningstoffer eller smaksstoffer), og ex 2202 90 10 (andre alkoholfrie drikkevarer med innhold av sukker (sakkarose eller invertsukker)), gjelder brevvekslingen av 2004 inntil Det forente kongerike og Norge avtaler noe annet.

Artikkel 3

Gjennomgående endringer

1. En tollkvotemengde fastsatt i en avtale eller en protokoll nevnt i artikkel 1 og 2 i dette vedlegg slik avtalen eller protokollen er innlemmet i denne avtale og gjort til en del av den, skal eventuelt erstattes med den mengde som er fastsatt for kvoten i tillegget til dette vedlegg. Dersom det ikke er fastsatt noen tollkvote i tillegget til dette vedlegg, får en henvisning til kvoten i en innlemmet bestemmelse ikke anvendelse.
2. Dersom denne avtale trer i kraft etter at en kvoteperiode har begynt å løpe, men før den utløper, skal den kvotemengde som får anvendelse for den gjenværende delen av kvoteperioden, reduseres proratarisk i forhold til det antall dager som er igjen av nevnte periode.

3. Opprinnelsesreglene angitt i vedlegg IV får anvendelse på varer omfattet av avtalene og protokollene nevnt i artikkel 1 og 2 i dette vedlegg.

Artikkel 4

Endringer av avtaler og protokoller om handel med fiskerivarer

Brevveksling av 1973 om visse fiskerivarer

1. Vedlegg I, III og IV utgår.

Tilleggsprotokoll av 1995

2. Artikkel 1, 3, 5 og 6 utgår.

3. Vedlegg II utgår.

Tilleggsprotokoll av 2003

4. Artikkel 1, 4, og 5 utgår.

5. I artikkel 2 erstattes annet og tredje ledd med «De årlige tollfrie kvotene fastsatt i vedlegget til denne protokoll skal tildeles årlig fra 1. januar til 31. desember.».

Tilleggsprotokoll av 2016

6. I artikkel 2

a) utgår nr. 1,

b) skal nr. 2 lyde: «Tollkvotene skal fordeles årlig fra 1. mai til 30. april, inntil slutten av perioden nevnt i artikkel 1 i denne protokoll.».

c) utgår nr. 3.

7. Artikkel 4, 5 og 6 utgår.

Artikkel 5

Endringer av avtaler om handel med landbruksvarer

Brevveksling av 1992

1. Punkt I og IV utgår.

2. Vedlegg I og IV utgår.

Brevveksling av 1995

3. I brevveksling nr. 1

a) utgår punkt 2 og 6,

b) utgår vedlegg I og IV.

4. Brevveksling nr. 2 utgår.

Brevveksling av juni 2003

5. Punkt 10 og 11 utgår.

Brevveksling av 2004

6. I den omforente protokollen utgår avsnitt I og V.

Brevveksling av 2011

7. Punkt 8, 9, 12, 15, 16, 17 og 18 utgår.

Brevveksling av 2017

8. Punkt 7, 8, 9, 14 og 15 utgår.

Artikkel 6

WTO-tollkvote for ost

1. For å sikre videreføring av eksisterende preferansesamhandel skal Norge på det tidspunkt denne avtale trer i kraft eller får midlertidig anvendelse, tildele Det forente kongerike 299 tonn av den 2480 tonn store WTO-kvoten for ost som er tildelt Den europeiske union og inkludert i DEL1 avsnitt 1B i bindingsliste XIV.

2. Norge skal fordele Det forente kongerikes kvote for ost ved lisensiering.

Tillegg Tabell for tollkvoter

Tollkvotemengdene fastsatt i avtalene og protokollene nevnt i artikkel 1 og 2 i dette vedlegg, slik avtalene og protokollene er innlemmet i denne avtale og gjort til en del av den, skal erstattes med mengdene fastsatt i tabellen nedenfor.

Tollkvoter forvaltet av Det forente kongerike for varer med opprinnelse i Norge

	Vareslag ¹	HS-nr. ²	Kvote- mengde	Enhet	Avvikling	Kvotens anvendelse- s- periode	Kvote tollsats	Kildeavtale
090703	Fisk, tørket, saltet eller i saltlake; røykt fisk, også varmrøykt: A. Tørket, saltet eller i saltlake: I. Hel, hodeløse eller i stykker: b) – Torsk, våtsaltet eller i saltlake – Torsk, tørket, usaltet – Torsk, tørket, saltet II. Fileter: a) av torsk	03.02	5	TON N	–	1. april– 31. desember	0 %	Brevveksling nr. 3 av 1986 om fiske
090709	vann, herunder mineralvann og karbonisert vann, tilsatt sukker, andre søtningsstoffer eller smaksstoffer; andre alkoholfrie drikkevarer med innhold av sukker (sukkarose eller invertsukker)	22.02 10 00 ex 22.02 90 10	3	1000 LITE R	Dersom tollkvoten er oppbrukt innen 31. oktober i et år, vil tollkvoten som skal gjelde fra 1. januar det påfølgende år, bli forhøyet med 10 %. Dersom kvoten ikke er oppbrukt på dette tidspunkt, vil varer som hører inn under KN-kode 2202 10 00 (vann, herunder mineralvann og	1. januar– 31. desember	0 %	Brevveksling av 2004

					karbonisert vann, tilsatt sukker, andre søtningstoffer eller smaksstoffer) og ex 2202 90 10 (andre alkoholfrie drikkevarer med innhold av sukker (sukkarose eller invertsukker)), få ubegrenset tollfri adgang til Det forente kongerike fra 1. januar til 31. desember det påfølgende år.			
090710	Sild av artene <i>Clupea harengus</i> og <i>Clupea pallasii</i> , fryst, unntatt lever og rogn ³	03.03 51 00	571	TON N	–	1. mai–30. april (midlertidig kvote til 30. april 2021)	0 %	Tilleggsprotokoll av 2016
090712	Makrell av artene <i>Scomber scombrus</i> og <i>Scomber japonicus</i> , fryst, hel, unntatt lever og rogn. ³	03.03 54 10	259	TON N	–	1. mai–30. april (midlertidig kvote til 30. april 2021)	0 %	Tilleggsprotokoll av 2016
090713	Chilensk hestemakrell (<i>Trachurus murphyi</i>), fryst Annen fisk, fryst, enn taggmakrell (<i>Caranx trachurus</i>) <i>Rachycentron canadum</i> Annen fisk, fryst Skater og rokker (<i>Rajidae</i>) Havkaruss av arten (<i>Sparus aurata</i>) Annen fisk, fryst Alle produkter unntatt lever og rogn	03.03 55 30 ex 03.03 55 90, 03.03 56 00 03.03 69 90 03.03 82 00 03.03 89 55 03.03 89 90	140	TON N	–	1. mai–30. april (midlertidig kvote til 30. april 2021)	0 %	Tilleggsprotokoll av 2016
090714	Fryste sildefileter av artene <i>Clupea harengus</i> og <i>Clupea pallasii</i>	03.04 86 00 ex	373	TON N	–	1. mai–30. april (midlertidig kvote til	0 %	Tilleggsprotokoll av 2016

	Fryste sildelapper av artene <i>Clupea harengus</i> og <i>Clupea pallasii</i> ⁴	03.04 99 23				30. april 2021)		
09072 2	Fiskekjøtt av torsk og av fisk av arten <i>Boreogadus saida</i> , fryst Fiskekjøtt av sei, fryst Fiskekjøtt av hyse, fryst Fiskekjøtt av lysing, fryst Fiskekjøtt av kolmule, fryst; fiskekjøtt av saltvannsfisk, unntatt makrell	03.04 90 35 03.04 90 38 03.04 90 39 03.04 90 41 03.04 90 45 03.04 90 47 03.04 90 49 03.04 90 59 03.04 90 61 03.04 90 65 ex 03.04 90 97	37	TON N	–	1. januar– 31. desember	0 %	Tilleggsprotokoll av 1995
09072 3	Sild, fersk eller kjølt Sild, fryst	03.02 40 90 03.04 50 90	7	TON N	–	1. juli– 31. januar	0 %	Tilleggsprotokoll av 1995
09072 5	Makrell, fryst	03.03 74 19	191	TON N	–	1. juli– 31. januar	0 %	Tilleggsprotokoll av 1995
09073 0	Fryste fileter av torsk og av fisk av arten <i>Boreogadus saida</i> Fileter av sei, fryste Fileter av hyse, fryste Fileter av lysing, fryste; fileter av rødspette, fryste Fileter av saltvannsfisk, fryste Fileter av uer, fryste Fileter av breiflabb, fryste	03.04 20 21 03.04 20 29 03.04 20 31 03.04 20 33 03.04 20 57 03.04 20 59 03.04 20 71 03.04 20 85 03.04 20 87 03.04 20 91 03.04 20 96 03.04 20 35 03.04 20 37 03.04 20 83	3949	TON N	–	1. januar– 31. desember	0 %	Tilleggsprotokoll av 1995

09073 2	Laks, røkt	03.05 41 00	4	TON N	–	1. januar– 31. desember	0 %	Tilleggsprotokoll av 1995
09073 3	Sild, røkt Blåkveite, røkt Kveite, røkt Makrell, røkt Ørret, røkt Ål, røkt Annen fisk, røkt	03.05 42 00 03.05 49 10 03.05 49 20 03.05 49 30 03.05 49 40 03.05 49 50 03.05 49 90	1	TON N	–	1. januar– 31. desember	0 %	Tilleggsprotokoll av 1995
09073 4	Annen fisk, saltet, men ikke tørket eller røkt, og fisk i saltlake	03.05 69 90	19	TON N	–	1. januar– 31. desember	0 %	Tilleggsprotokoll av 1995
09073 5	Sild, saltet, men ikke tørket eller røkt, og sild i saltlake	03.05 61 00	153	TON N	–	1. januar– 31. desember	0 %	Tilleggsprotokoll av 1995
09073 6	Pandalidae reker, fryste Sjøkreps, fryste	03.06 13 10 03.06 19 30	27	TON N	–	1. januar– 31. desember	0 %	Tilleggsprotokoll av 1995
09073 8	Pandalidae reker, ikke fryste, for bearbeiding Sjøkreps, ikke fryste	ex 03.06 23 10 03.06 29 30	1	TON N	–	1. januar– 31. desember	0 %	Tilleggsprotokoll av 1995
09074 5	Reker, pillede og fryste, bearbeidet eller konservert	16.05 20 10 16.05 20 91 16.05 20 99	777	TON N	–	1. januar– 31. desember	0 %	Tilleggsprotokoll av 1995
09074 9	Reker, pillede og fryste, bearbeidet eller konservert	ex 16.05 21 10 ex 16.05 21 90 ex 16.05 29 00	777	TON N	–	1. mai– 30. april (midlertidig kvote til 30. april 2021)	0 %	Tilleggsprotokoll av 2016
09075 0	Sild, krydret og/eller konservert med eddik, i saltlake	ex 16.04 12 91 ex 16.04 12 99	1	TON N netto tørrvekt	–	1. mai– 30. april (midlertidig kvote til 30. april 2021)	0 %	Tilleggsprotokoll av 2016

09075 2	Sild av artene <i>Clupea harengus</i> og <i>Clupea pallasii</i> , fryst, unntatt lever og rogn, for industriell produksjon	ex 03.03 50 00	197	TON N	–	1. januar– 31. desember	0 %	Tilleggsprotokoll av 2003
09075 6	Fryste fileter av sild; fryste sildelapper til industriell produksjon ⁵	03.04 20 75 ex 03.04 90 22	157	TON N	–	1. januar– 31. desember	0 %	Tilleggsprotokoll av 2003
09077 9	Fiskefôr	ex 23.09 90 31	964	TON N	–	1. januar– 31. desember	0 %	Brevveksling av 1995
09081 8	Makrell, fryste fileter og fryste lapper	ex 03.04 89 49 ex 03.04 99 99	14	TON N	–	1. mai– 30. april (midlertidig kvote til 30. april 2021)	0 %	Tilleggsprotokoll av 2016
09082 0	Mel og pelleter av fisk, egnet til konsum	03.05 10 00	16	TON N	–	1. mai– 30. april (midlertidig kvote til 30. april 2021)	0 %	Tilleggsprotokoll av 2016
09417 9	Ost og ostemasse	04.06	513	TON N	–	1. januar– 30. juni = 257 tonn 1. juli– 31. desember = 256 tonn	0 %	Brevveksling av 2011

- Varebeskrivelsen for hver tollkvote angitt i dette tillegg er den varebeskrivelsen som er angitt i avtalen som opprinnelig fastsatte tollkvoten for handel med varer mellom Den europeiske union og Norge, også i tilfeller der den opprinnelige beskrivelsen senere er blitt endret.
- HS-nummeret for hver tollkvote angitt i dette tillegg er det HS-nummeret som er angitt i avtalen som opprinnelig fastsatte tollkvoten for handel med varer mellom Den europeiske union og Norge, også i tilfeller der den opprinnelige HS-nummerhenvisningen senere er blitt sløyfet eller endret. Det presiseres at vareomfanget for hver tollkvote fastsatt i dette tillegg skal være det vareomfanget som får anvendelse mellom Den europeiske union og Norge umiddelbart før dekningsperiodens utløp.
- Tollkvoten skal ikke benyttes for varer som skal frigis for fri omsetning i perioden 1. februar til 30. juni.
- Tollkvoten skal ikke benyttes for varer som skal frigis for fri omsetning i perioden 1. februar til 30. juni.
- Tollkvoten skal ikke benyttes for varer som skal frigis for fri omsetning i perioden 1. februar til 30. juni.

Tollkvoter forvaltet av Norge for varer med opprinnelse i Det forente kongerike

Vareslag ⁶	HS-nummer ⁷	Kvote-mengde	Enhet	Avvikling	Kvotens anvendelsesperiode	Kvote-toll (kr per kg)	Kildeavtale
Ost av alle slag og varianter	04.06	299	TON	–	1. januar–31. desember	0	Artikkel 6 i vedlegg II til denne avtale
Fugleegg med skall, av arten <i>Gallus domesticus</i>	04.07 04.07 00 11 04.07 00 19	1	TON	–	1. januar–31. desember	0	Brevveksling av 1995
Pølser og liknende produkter av kjøtt, flekk, slakteavfall eller blod; tilberedte næringsmidler på basis av disse produkter	16.01 16.01 00 00	4	TON	–	1. januar–31. desember	0	Brevveksling av juni 2003
Poteter, halvfabrikata til fremstilling av snacks	20.05 20.05 20 91	560	TON	–	1. januar–31. desember	0	Brevveksling av 2011
Eplesaft med en Brix-verdi på høyst 20 Annen eplesaft	20.09 20.09 71 00 20.09 79 00	14	TON	–	1. januar–31. desember	0	Brevveksling av juni 2003

6 Varebeskrivelsen for hver tollkvote angitt i dette tillegg er den varebeskrivelsen som er angitt i avtalen som opprinnelig fastsatte tollkvoten for handel med varer mellom Den europeiske union og Norge, også i tilfeller der den opprinnelige beskrivelsen senere er blitt endret.

7 HS-nummeret for hver tollkvote angitt i dette tillegg er det HS-nummeret som er angitt i avtalen som opprinnelig fastsatte tollkvoten for handel med varer mellom Den europeiske union og Norge, også i tilfeller der den opprinnelige HS-nummerhenviseingen senere er blitt sløyfet eller endret. Det presiseres at vareomfanget for hver tollkvote fastsatt i dette tillegg skal være det vareomfanget som får anvendelse mellom Den europeiske union og Norge umiddelbart før dekningsperiodens utløp.

VEDLEGG III

YTTERLIGERE ORDNINGER MELLOM ISLAND OG DET FORENTE KONGERIKE FOR HANDEL MED LANDBRUKS- OG FISKERIVARER

Vedlegget gjelder kun mellom Island og Storbritannia og er ikke oversatt til norsk.

VEDLEGG IV

PROTOKOLL OM OPPRINNELSESREGLER

AVDELING I ALMINNELIGE BESTEMMELSER

Artikkel 1 Definisjoner

I denne protokoll menes med:

- a) «fremstilling»: all slags bearbeiding eller foredling, herunder sammensetting og montering eller spesielle prosesser,
- b) «materiale»: enhver bestanddel, ethvert råmateriale, enhver komponent eller del o.l. som er brukt i fremstillingen av produktet,
- c) «produkt»: det produktet som blir fremstilt, selv om det er bestemt for senere bruk i en annen produksjonsprosess,
- d) «varer»: både materialer og produkter,
- e) «tollverdi»: den beregnede verdien fastsatt i samsvar med Avtale om gjennomføring av artikkel VII i Generalavtalen om tolltariffer og handel – 1994 (WTO-avtalen om tollverdi),
- f) «pris fra fabrikk»: prisen som betales for produktet fritt fabrikk til produsenten i en avtalepart der den siste bearbeidingen eller foredlingen er utført, forutsatt at prisen innbefatter verdien av alle brukte materialer, fratrukket eventuelle interne avgifter som tilbakebetales, eller kan tilbakebetales, når det fremstilte produktet eksporteres,
- g) «verdien av materialer»: tollverdien på innførselstidspunktet av anvendte ikke-opprinnelsesmaterialer eller, dersom denne ikke er kjent og ikke kan påvises, den første påviselige prisen som er betalt for materialene i den eksporterende avtalepart,
- h) «verdien av opprinnelsesmaterialer»: verdien av opprinnelsesmaterialer i samsvar med definisjonen i bokstav g), anvendt mutatis mutandis,
- i) «merverdi»: skal anses for å være prisen fra fabrikk fratrukket tollverdien av hvert av de inkorporerte materialene med opprinnelse i de andre landene som er nevnt i artikkel 3, og som er med i kumulasjonsordningen, eller, dersom tollverdien ikke er kjent eller ikke kan påvises, den første konstaterte prisen som er betalt for produktene i den eksporterende avtalepart,
- j) «kapitler» og «posisjoner»: kapitler og posisjoner (firesifret kode) brukt i nomenklaturen som utgjør Det harmoniserte system for beskrivelse og koding av varer, i denne protokoll kalt «Det harmoniserte system» eller «HS»,
- k) «klassifisert»: klassifisering av et produkt eller et materiale under en bestemt posisjon,
- l) «sending»: produkter som enten er sendt samtidig fra en eksportør til en mottaker eller produkter omfattet av ett enkelt transportdokument omfattende forsendelsen fra eksportøren til mottakeren, eller, i mangel av slikt transportdokument, av én enkelt faktura,
- m) «territorier»: inkludert sjøterritoriet,
- n) «innlemmede PEM-vedlegg I til IV b»: vedlegg I til IV b til tillegg I til Regional konvensjon om felles preferanseopprinnelsesregler for Europa og statene ved Middelhavet (opprinnelseskonvensjonen, PEM-konvensjonen), slik vedlegg som nevnt innlemmes ved artikkel 40 i denne protokoll.

AVDELING II DEFINISJON AV BEGREPET «OPPRINNELSESPRODUKTER»

Artikkel 2 Generelle vilkår

Ved anvendelse av denne avtale skal følgende produkter anses for å ha opprinnelse i en avtalepart:

- a) produkter fremstilt i sin helhet i avtaleparten i henhold til artikkel 4,

- b) produkter fremstilt i avtaleparten ved inkorporering av materialer som ikke er blitt fremstilt i sin helhet der, forutsatt at materialene har gjennomgått tilstrekkelig bearbeiding eller foredling i avtaleparten i henhold til artikkel 5.

Artikkel 3 **Kumulasjon av opprinnelse**

1. Med forbehold for bestemmelsene i artikkel 2 skal produkter anses for å ha opprinnelse i den eksporterende avtalepart ved eksport til en annen avtalepart dersom de er fremstilt der ved inkorporering av materialer med opprinnelse i en avtalepart eller i et land oppført på listen i tillegg C, forutsatt at den bearbeiding eller foredling som er foretatt i den eksporterende avtalepart, går utover det som er nevnt i artikkel 6. Det er ikke nødvendig at materialer som nevnt har gjennomgått tilstrekkelig bearbeiding eller foredling.
2. Med forbehold for bestemmelsene i artikkel 2 skal produkter anses for å ha opprinnelse i den eksporterende avtalepart ved eksport til en annen avtalepart dersom de er fremstilt der ved inkorporering av materialer med opprinnelse i et land oppført på listen i tillegg D, forutsatt at den bearbeiding eller foredling som er foretatt i den eksporterende avtalepart, går utover det som er nevnt i artikkel 6. Det er ikke nødvendig at materialer som nevnt har gjennomgått tilstrekkelig bearbeiding eller foredling.
3. Med forbehold for bestemmelsene i artikkel 2 skal bearbeiding eller foredling foretatt i Det forente kongerike, Island, Norge eller Den europeiske union anses for å ha vært foretatt i den eksporterende avtalepart når de fremstilte produktene gjennomgår etterfølgende bearbeiding eller foredling som går utover det som er nevnt i artikkel 6.
4. Med hensyn til kumulasjon i henhold til nr. 1 og 2 skal det fremstilte produktet, i tilfeller der bearbeidingen eller foredlingen foretatt i den eksporterende avtalepart ikke går utover det som er nevnt i artikkel 6, anses for å ha opprinnelse i en avtalepart bare dersom merverdien tilført der er høyere enn verdien av de benyttede materialer med opprinnelse i et av landene nevnt i nr. 1 og 2. Dersom dette ikke er tilfellet, skal det fremstilte produktet anses for å ha opprinnelse i det land som svarer for den høyeste verdien av de opprinnelsesmaterialer som er benyttet ved fremstillingen i en avtalepart.
5. Med hensyn til kumulasjon i henhold til nr. 3 skal det fremstilte produktet, når bearbeidingen eller foredlingen foretatt i den eksporterende avtalepart ikke går utover det som er nevnt i artikkel 6, anses for å ha opprinnelse i den eksporterende avtalepart bare når merverdien tilført der er høyere enn merverdien tilført i et av de øvrige landene.
6. Produkter som har opprinnelse et av landene nevnt i nr. 1 og 2, og som ikke gjennomgår noen bearbeiding eller foredling i den eksporterende avtalepart, skal beholde sin opprinnelse ved eksport til et av disse landene.
7. Kumulasjon i henhold til denne artikkel kan anvendes bare forutsatt
 - a) at kumulasjon i henhold til denne artikkel kan anvendes for så vidt gjelder Den europeiske union, forutsatt
 - i) at de berørte avtaleparter og Den europeiske union har metoder for administrativt samarbeid som sikrer korrekt gjennomføring av denne artikkel,
 - ii) at materialer og produkter har oppnådd opprinnelsesstatus ved anvendelse av opprinnelsesregler som er identiske med reglene i denne protokoll,
 - iii) at kunngjøringer som viser at de nødvendige vilkår for å kunne kumulere er oppfylt, er blitt offentliggjort av de berørte avtaleparter.
 - b) Med unntak av det som er fastsatt i nr. 7 bokstav a), kan kumulasjon i henhold til denne artikkel anvendes, forutsatt
 - i) at en preferensiell handelsavtale i samsvar med artikkel XXIV i Generalavtalen om tolltariffer og handel 1994 («GATT 1994») er i kraft mellom de land som er involvert i oppnåelsen av opprinnelsesstatusen, og bestemmelseslandet,
 - ii) at materialer og produkter har oppnådd opprinnelsesstatus ved anvendelse av opprinnelsesregler som er identiske med reglene fastsatt i denne protokoll,
 - iii) at kunngjøringer som viser at de nødvendige vilkår for å kunne kumulere er oppfylt, er blitt offentliggjort av de berørte avtaleparter.

Avtalepartene skal gi hverandre nærmere opplysninger om metoder eller avtaler, herunder ikrafttredelsesdatoer, og om tilhørende opprinnelsesregler som gjelder for de øvrige land nevnt i nr. 1 og 2.

Artikkel 4 **Produkter fremstilt i sin helhet**

1. Følgende skal anses som fremstilt i sin helhet i en avtalepart:
 - a) mineralske produkter utvunnet av avtalepartenes jord eller havbunn,
 - b) vegetabiliske produkter høstet der,
 - c) levende dyr født og alet der,
 - d) produkter av levende dyr alet der,
 - e) produkter fra jakt og fiske drevet der,
 - f) produkter fra sjøfiske og andre produkter tatt opp av havet utenfor avtalepartenes sjøterritorium av deres fartøyer,
 - g) produkter fremstilt på deres fabrikkskip utelukkende av produkter som er nevnt i bokstav f),
 - h) brukte varer innsamlet der bare egnet til gjenvinning av råstoffer, inkludert brukte dekk bare egnet til regummiering eller til bruk som avfall,
 - i) avfall og skrap fra fabrikkvirksomhet som har funnet sted der,
 - j) produkter utvunnet av havbunnen eller havundergrunnen utenfor avtalepartenes sjøterritorium forutsatt at de har enerett til å utnytte denne havbunnen eller havundergrunnen,
 - k) varer fremstilt der utelukkende av produkter angitt i bokstav a) til j).
2. Betegnelsene «deres fartøyer» og «deres fabrikkskip» i nr. 1 bokstav f) og g) gjelder kun fartøyer og fabrikkskip
 - a) som er registrert eller anmeldt i Det forente kongerike, Norge eller Island,
 - b) som fører flagg tilhørende Det forente kongerike, Norge eller Island,
 - c) som i et omfang av minst 50 % eies av statsborgere av Det forente kongerike, en medlemsstat i Den europeiske union eller Norge eller Island, eller av et selskap med hovedsete i en av disse stater, forutsatt at selskapets administrerende direktør eller direktører, styrets eller representantskapets formann og flertallet av medlemmene i disse organene er statsborgere av Det forente kongerike, en medlemsstat i Den europeiske union eller Norge eller Island, og videre, med hensyn til ansvarlige selskaper og selskaper med begrenset ansvar, at minst halvparten av disse selskaperes kapital tilhører stater som nevnt eller offentlige sammenslutninger i, eller statsborgere av, disse statene,
 - d) der skipsføreren og skipets offiserer er statsborgere av Det forente kongerike, en medlemsstat i Den europeiske union eller Norge eller Island,
 - e) der minst 75 % av mannskapet er statsborgere av Det forente kongerike, en medlemsstat i Den europeiske union eller Norge eller Island.

Artikkel 5 **Produkter tilstrekkelig bearbeidet eller foredlet**

1. Ved anvendelse av artikkel 2 skal produkter som ikke er fremstilt i sin helhet, anses som tilstrekkelig bearbeidet eller foredlet når vilkårene i listen i det innlemmede PEM-vedlegg II er oppfylt.

Vilkårene nevnt over angir, for alle produkter som omfattes av denne avtale, den bearbeiding eller foredling som må utføres på ikke-opprinnelsesmaterialer brukt i fremstillingen av produktene, og gjelder kun i forhold til slike materialer. Det følger av dette at dersom et produkt som har oppnådd opprinnelsesstatus ved å oppfylle de vilkår som er fastsatt i listen for produktet, benyttes i fremstillingen av et annet produkt, skal de vilkår som gjelder for det produkt som det førstnevnte produkt inkorporeres i, ikke anvendes for produktet, og det skal ikke tas hensyn til de ikke-opprinnelsesmaterialer som eventuelt ble anvendt ved fremstillingen av produktet.

2. Som unntak fra nr. 1 kan ikke-opprinnelsesmaterialer som i henhold til vilkårene fastsatt i listen i det innlemmede PEM-vedlegg II ikke skulle kunne anvendes til fremstilling av dette produktet, likevel anvendes, forutsatt

- a) at deres totale verdi ikke overstiger 10 % av produktets pris fra fabrikk,
- b) at enhver prosentfastsettelse i listen som maksimal verdi for ikke-opprinnelsesmaterialer, ikke overskrides gjennom anvendelsen av dette nummer.

Dette nummer gjelder ikke produkter som hører under kapittel 50 til 63 i Det harmoniserte system.

3. Nr. 1 og 2 får anvendelse med de unntak som er fastsatt i artikkel 6.

Artikkel 6 **Utilstrekkelig bearbeiding eller foredling**

1. Med forbehold for nr. 2 skal følgende behandlinger anses som bearbeiding eller foredling som er utilstrekkelig til å gi status som opprinnelsesprodukter, uansett om kravene i artikkel 5 er oppfylt:

- a) behandling som har til hensikt å holde produktene i deres opprinnelige tilstand under transport og lagring,
- b) deling og sammenstilling av kolli,
- c) vasking, rensing; fjerning av støv, oksidering, olje, maling eller andre belegg,
- d) stryking eller pressing av tekstiler,
- e) enkel maling og polering,
- f) avskalling, hel eller delvis bleking, polering og glasering av korn og ris,
- g) farging av sukker eller fremstilling av sukkerbiter,
- h) skrelling, fjerning av steiner og skall av frukt, nøtter og grønnsaker,
- i) skjerpning, enkel sliping eller enkel oppskjæring,
- j) sikting, utskilling, sammenstilling, sortering, klassifisering, gradering, tilpassing; (innbefattet sammenstilling av varer til sortiment eller sett),
- k) enkel fylling i flasker, bokser, flakonger, sekker, etuier, esker, befestigelse til plater eller planker, og all annen enkel emballering,
- l) anbringelse eller trykking av merker, etiketter, logoer eller andre liknende kjennemerker på produkter eller deres emballasje,
- m) enkel blanding av produkter, også av forskjellige slag,
- n) blanding av sukker med ethvert materiale,
- o) enkel montering av deler av artikler til en komplett artikkel eller demontering av produkter til deler,
- p) kombinasjon av to eller flere av de behandlinger som er angitt i bokstav a) til o),
- q) slakting av dyr.

2. Alle behandlinger utført i den eksporterende avtalepart på et gitt produkt skal vurderes samlet ved bestemmelse av om den bearbeiding eller foredling som produktet har gjennomgått, skal anses som utilstrekkelig i henhold til nr. 1.

Artikkel 7 **Kvalifiserende enheter**

1. Ved anvendelse av bestemmelsene i denne protokoll skal den kvalifiserende enhet være det bestemte produktet som gir produktet dets karakter ved bestemmelse av klassifisering i henhold til Det harmoniserte system.

Det følger at

- a) når et produkt bestående av en gruppe eller samling av artikler er klassifisert i henhold til Det harmoniserte system i én posisjon, utgjør alt den kvalifiserende enhet,
- b) når en sending består av et antall like produkter som klassifiseres under samme posisjon i Det harmoniserte system, må hvert enkelt produkt vurderes hver for seg ved anvendelse av bestemmelsene i denne protokoll.

2. Når emballasje er inkludert sammen med produktet i klassifiseringsøyemed i henhold til alminnelig fortolkningsregel 5 i Det harmoniserte system, skal den også tas med ved bestemmelse av opprinnelse.

Artikkel 8

Tilbehør, reservedeler og verktøy

Tilbehør, reservedeler og verktøy sendt sammen med en utrustning, en maskin, et apparat eller et kjøretøy, og som er standardutstyr og innbefattet i prisen eller som ikke er særskilt fakturert, skal anses som én enhet sammen med den aktuelle utrustningen eller maskinen eller det aktuelle apparatet eller kjøretøyet.

Artikkel 9

Sett

Sett, som definert i henhold til alminnelig fortolkningsregel 3 i Det harmoniserte system, skal anses som opprinnelsesprodukt dersom alle komponentene i settet er opprinnelsesprodukter. Når et sett består av opprinnelsesprodukter og ikke-opprinnelsesprodukter, skal settet i sin helhet likevel anses som opprinnelsesprodukt, forutsatt at ikke-opprinnelsesproduktenes verdi ikke overstiger 15 % av settets pris fra fabrikk.

Artikkel 10

Nøytrale elementer

For å bestemme om et produkt er et opprinnelsesprodukt, er det ikke nødvendig å fastslå opprinnelsen på følgende, som eventuelt måtte bli brukt ved fremstillingen av produktet:

- a) energi og drivstoff
- b) anlegg og utstyr
- c) maskiner og verktøy
- d) varer som ikke inngår i, og som ikke er forutsatt å inngå i, den endelige sammensetning av produktet.

AVDELING III

TERRITORIALE KRAV

Artikkel 11

Territorialitetsprinsippet

1. De vilkår som er fastsatt i avdeling II for ervervelse av opprinnelsesstatus, må være oppfylt uten avbrudd i den eksporterende avtalepart, med de unntak som følger av artikkel 3 og nr. 3 nedenfor.
2. Dersom opprinnelsesvarer som er utført fra en avtalepart til et annet land gjeninnføres, må de, med de unntak som følger av artikkel 3, anses som ikke-opprinnelsesvarer med mindre det på tilfredsstillende måte overfor tollmyndighetene kan godtgjøres
 - a) at de gjeninnførte varene er de samme som de eksporterte,og
 - b) at de ikke har gjennomgått noen bearbeiding utover det som har vært nødvendig for å bevare dem i god tilstand mens de har vært i det landet, eller mens de har vært utført.
3. Ervervelse av opprinnelsesstatus i henhold til de vilkår som er fastsatt i avdeling II, skal ikke påvirkes av bearbeiding eller foredling foretatt utenfor den eksporterende avtalepart på materialer utført fra siste avtalepart og senere gjeninnført dit, forutsatt
 - a) at de nevnte materialer er fremstilt i sin helhet i den eksporterende avtalepart eller der har vært gjenstand for bearbeiding eller foredling utover behandlingene nevnt i artikkel 6 forut for utførsel;og
 - b) at det på tilfredsstillende måte overfor tollmyndighetene kan godtgjøres
 - i) at de gjeninnførte varene er et resultat av bearbeiding eller foredling foretatt på de utførte materialene,og

- ii) at den totale merverdien som er tilført varen utenfor den eksporterende avtalepart ved anvendelse av bestemmelsene i denne artikkel, ikke overstiger 10 % av pris fra fabrikk for det sluttproduktet som det kreves opprinnelsesstatus for.

4. Ved anvendelse av nr. 3 skal vilkårene fastsatt i avdeling II for ervervelse av opprinnelsesstatus ikke gjelde for bearbeiding eller foredling utført utenfor den eksporterende avtalepart. Dersom det for å fastsette sluttproduktets opprinnelsesstatus benyttes en regel i listen i det innlemmede PEM-vedlegg II som fastsetter maksimumsverdien for alle inkorporerte ikke-opprinnelsesmaterialer, skal den totale verdien av ikke-opprinnelsesmaterialer inkorporert på den berørte avtaleparts territorium og den totale merverdien tilført utenfor denne avtalepart ved anvendelse av bestemmelsene i denne artikkel, til sammen likevel ikke overstige den fastsatte proSENTSatsen.

5. Ved anvendelse av nr. 3 og 4 skal med uttrykket «total merverdi» forstås alle akkumulerte kostnader utenfor den eksporterende avtalepart, inkludert verdien av de materialer som er tilført der.

6. Bestemmelsene i nr. 3 og 4 skal ikke gjelde for produkter som ikke oppfyller vilkårene fastsatt i listen i det innlemmede PEM-vedlegg II, eller som kan anses som tilstrekkelig bearbeidet eller foredlet bare dersom den generelle toleranseregelen fastsatt i artikkel 5 nr. 2 gis anvendelse.

7. Bestemmelsene i nr. 3 og 4 skal ikke gjelde for produkter fra kapittel 50 til 63 i Det harmoniserte system.

8. Enhver bearbeiding eller foredling omfattet av denne artikkel og utført utenfor den eksporterende avtalepart skal gjennomføres ved anvendelse av ordninger for utenlands bearbeiding eller liknende ordninger.

Artikkel 12 **Direkte transport**

1. Preferansebehandling i henhold til denne avtale gjelder bare for produkter som oppfyller vilkårene i denne protokoll, som transporteres direkte mellom avtalepartene eller gjennom territoriene til landene som er nevnt i artikkel 3, og som er med i kumulasjonsordningen. Produkter som utgjør én enkel sending, kan imidlertid transporteres gjennom andre territorier, eventuelt med omlasting eller midlertidig lagring på territorier som nevnt, forutsatt at de forblir under tollvesenets kontroll i transitt- eller lagringslandet, og at de ikke gjennomgår annen behandling enn lossing og lasting eller annen behandling med sikte på å bevare dem i god tilstand.

Opprinnelsesprodukter kan transporteres i rør gjennom annet territorium enn de eksporterende eller importerende avtalepartenes.

2. Det presiseres med hensyn til nr. 1 at sendinger som er i transitt på Den europeiske unions territorium, kan deles opp, forutsatt at de forblir under tollvesenets kontroll i transittmedlemsstaten.

3. Bevis for at vilkårene fastsatt i nr. 1 og 2 er oppfylt, skal gis tollmyndighetene i den importerende avtalepart ved fremlegging av

- a) et enkelt transportdokument som dekker forsendelsen fra den eksporterende avtalepart gjennom transittlandet, eller
 - b) et sertifikat utstedt av tollmyndighetene i transittlandet, som
 - i) gir en nøyaktig beskrivelse av produktene,
 - ii) angir datoene for lossing og lasting av produktene og, når det er aktuelt, navn på fartøyene eller andre transportmidler som er benyttet,
- og
- iii) bekrefter de forholdene produktene har vært oppbevart under i transittlandet, eller
 - c) i mangel av forannevnte, andre fyllestgjørende dokumenter.

Artikkel 13 **Utstillinger**

1. Opprinnelsesprodukter som er sendt for utstilling i et annet land enn de som er nevnt i artikkel 3, og som er med i kumulasjonsordningen, skal, dersom de selges etter utstillingen for å bli innført til en avtalepart, ved innførsel behandles etter bestemmelsene i denne avtale, under forutsetning av at det på tilfredsstillende måte overfor tollmyndighetene godtgjøres

- a) at en eksportør har sendt produktene fra en av avtalepartene til det landet der utstillingen er holdt, og har stilt dem ut der,
- b) at denne eksportøren har solgt eller på annen måte overdratt produktene til en person i en annen avtalepart,
- c) at produktene er blitt sendt under utstillingen eller umiddelbart etterpå, i samme stand som da de ble sendt til utstillingen,

og

- d) at produktene, fra det øyeblikk de ble sendt til utstillingen, ikke har vært brukt til andre formål enn demonstrasjon på utstillingen.

2. Et opprinnelsesbevis skal utferdiges eller utstedes i samsvar med bestemmelsene i avdeling V og fremlegges for tollmyndighetene i den importerende avtalepart på vanlig måte. Utstillingens navn og adresse skal være påført opprinnelsesbeviset. Om nødvendig kan det kreves fremlagt ytterligere dokumentasjon på vilkårene produktene ble stilt ut under.

3. Nr. 1 skal gjelde for alle handels-, industri-, landbruks- eller håndverksutstillinger samt varemesser eller offentlige utstillinger av liknende art, der produktene forblir under tollvesenets kontroll, unntatt slike utstillinger som organiseres for private formål i butikker og forretningslokaler med sikte på salg av utenlandske produkter.

AVDELING IV TOLLRESTITUSJON ELLER FRITAK

Artikkel 14 Forbud mot restitusjon av toll eller fritak for toll

1. Ikke-opprinnelsesmaterialer brukt i fremstillingen av produkter som har opprinnelse i en avtalepart, og som det er utstedt eller utferdiget opprinnelsesbevis for i samsvar med bestemmelsene i avdeling V, skal ikke i noen avtalepart være gjenstand for restitusjon (drawback) av toll eller fritak for toll, uansett hva slags toll det dreier seg om.

2. Forbudet i nr. 1 skal gjelde for enhver ordning for tilbakebetaling, ettergivelse eller midlertidig fritak, helt eller delvis, av toll eller avgifter med tilsvarende virkning, som i en avtalepart er lagt på materialer brukt i fremstillingen, forutsatt at bestemmelsene uttrykkelig eller i praksis gir adgang til tilbakebetaling, ettergivelse eller midlertidig fritak som nevnt når produkter fremstilt av de nevnte materialene eksporteres, men ikke når de beholdes til innenlands bruk der.

3. En eksportør av produkter omfattet av et opprinnelsesbevis må til enhver tid på tollvesenets forlangende være forberedt på å legge fram alle relevante dokumenter som godtgjør at ingen tollrestitusjon er mottatt for ikke-opprinnelsesmaterialer brukt i fremstillingen av de berørte produktene, samt at all toll og alle avgifter med tilsvarende virkning som er lagt på materialer som nevnt, er betalt.

4. Bestemmelsene i nr. 1 til 3 skal også gjelde for emballasje omhandlet i artikkel 7 nr. 2, tilbehør, reservedeler og verktøy omhandlet i artikkel 8 og produkter i sett omhandlet i artikkel 9 når slike artikler ikke har opprinnelsesstatus.

5. Bestemmelsene i nr. 1 til 4 skal bare gjelde for materialer som er av det slag som denne avtale gjelder for. Videre skal de ikke være til hinder for anvendelse av et system for eksportrestitusjon for landbruksvarer som får anvendelse ved eksport i samsvar med bestemmelsene i denne avtale.

AVDELING V OPPRINNELSESBEVIS

Artikkel 15 Generelle vilkår

1. Opprinnelsesprodukter skal ved innførsel til en av avtalepartene behandles etter bestemmelsene i denne avtale ved fremlegging av et av følgende opprinnelsesbevis:
 - a) varesertifikat EUR.1; dettes mønster fremkommer i det innlemmede PEM-vedlegg III a,
 - b) varesertifikat EUR-MED; dettes mønster fremkommer i det innlemmede PEM-vedlegg III b,
 - c) i tilfellene nevnt i artikkel 21 nr. 1, en erklæring, heretter kalt «opprinnelseserklæring» eller «opprinnelseserklæring EUR-MED»), gitt av eksportøren på en faktura, på en følgeseddel eller på ethvert annet handelsdokument som beskriver de aktuelle produktene tilstrekkelig detaljert til at de kan identifiseres. Ordlyden i opprinnelseserklæringene fremgår av de innlemmede PEM-vedlegg IV a og b.
2. Som unntak fra nr. 1 skal opprinnelsesprodukter i henhold til denne protokoll, i de tilfeller som er angitt i artikkel 26, ved innførsel behandles etter bestemmelsene i denne avtale uten at det er nødvendig å fremlegge noen av opprinnelsesbevisene nevnt i nr. 1.
3. Som unntak fra nr. 1, og som et alternativ til bestemmelsene om utstedelse av varesertifikat, og dersom de eksporterende eller importerende avtalepartenes tollmyndigheter er enige om det, skal partene godta elektronisk utstedte varesertifikater EUR.1 utstedt av en parts tollmyndighet. Nr. 1 og 2 i det innlemmede PEM-vedlegg III a får ikke anvendelse dersom varesertifikatet er utstedt og godkjent elektronisk, og følgende får anvendelse:
 - a) blekkstempler som benyttes av tollmyndighetene eller av vedkommende statlige myndigheter til godkjenning av varesertifikat EUR.1 (rubrikk 11), erstattes med et bilde eller med elektroniske stempler,
 - b) rubrikk 11 og 12 inneholder faksimileunderskrifter eller elektroniske underskrifter i stedet for underskrifter i original,
 - c) opplysningene i rubrikk 11 om eksportdokumentets format og nummer skal angis dersom dette kreves av den eksporterende avtalepartens forskrifter,
 - d) sertifikatet skal være påført et serienummer eller en kode som gjør at det kan identifiseres, og
 - e) sertifikatet kan utstedes på et hvilket som helst av partenes offisielle språk.

Artikkel 16

Fremgangsmåte for utstedelse av varesertifikat EUR.1 eller EUR-MED

1. Et varesertifikat EUR.1 eller EUR-MED skal utstedes av tollmyndighetene i den eksporterende avtalepart etter skriftlig søknad fra eksportøren eller dennes bemyndigede representant under eksportørens ansvar.
2. For dette formål skal eksportøren eller hans bemyndigede representant fylle ut både varesertifikatet EUR.1 eller EUR-MED og søknadsskjemaet, idet disses mønster fremkommer i de innlemmede PEM-vedlegg III a og b. Disse formularene skal fylles ut på engelsk, islandsk eller norsk i samsvar med bestemmelsene i den eksporterende avtaleparts nasjonale lovgivning. Dersom formularene fylles ut for hånd, skal dette gjøres med blekk og med «trykte» bokstaver. Varebeskrivelsene må anføres i rubrikken beregnet for dette formålet uten at det etterlates linjer som ikke er fylt ut. Dersom rubrikken ikke fylles helt ut, skal en horisontal strek trekkes umiddelbart under siste linje med varebeskrivelse og det ledige feltet krysses over.
3. En eksportør som søker om utstedelse av et varesertifikat EUR.1 eller EUR-MED, skal til enhver tid være forberedt på å fremlegge, på forlangende av tollmyndighetene i den eksporterende avtalepart der varesertifikatet EUR.1 eller EUR-MED er utstedt, alle nødvendige dokumenter som beviser de berørte produkters opprinnelsesstatus samt at de øvrige vilkår i denne protokoll er oppfylt.
4. Med forbehold for nr. 5 skal et varesertifikat EUR.1 utstedes av tollmyndighetene i den eksporterende avtalepart i følgende tilfeller:
 - a) dersom de berørte produktene kan anses som produkter med opprinnelse i den eksporterende avtalepart eller i et av landene som er nevnt i artikkel 3 nr. 1, og som er med i kumulasjonsordningen, uten bruk av kumulasjon med materialer med opprinnelse i et av landene nevnt i artikkel 3 nr. 2, og produktene oppfyller de øvrige vilkår i denne protokoll,
 - b) dersom de berørte produktene kan anses som produkter med opprinnelse i et av landene som er nevnt i artikkel 3 nr. 2, og som er med i kumulasjonsordningen, uten bruk av kumulasjon med materialer med opprinnelse i et av landene nevnt i artikkel 3, og produktene oppfyller de øvrige vilkår i denne protokoll, forutsatt at et sertifikat EUR-MED eller en opprinnelseserklæring EUR-MED er blitt utstedt i opprinnelseslandet.

5. Et varesertifikat EUR-MED skal utstedes av tollmyndighetene i den eksporterende avtalepart dersom de berørte produkter kan anses som produkter med opprinnelse i den eksporterende avtalepart eller i et av landene som er nevnt i artikkel 3, og som er med i kumulasjonsordningen, og produktene oppfyller de øvrige vilkår i denne protokoll, og

- a) det ble kumulert med materialer med opprinnelse i et av landene nevnt i artikkel 3 nr. 2, eller
- b) produktene kan bli benyttet som materialer i sammenheng med kumulasjon ved fremstilling av produkter for eksport til et av landene nevnt i artikkel 3 nr. 2, eller
- c) produktene kan bli gjenutført fra bestemmelseslandet til et av landene nevnt i artikkel 3 nr. 2.

6. Et varesertifikat EUR-MED skal inneholde en av følgende erklæringer på engelsk i rubrikk 7:

- a) dersom opprinnelse er oppnådd ved kumulasjon med materialer med opprinnelse i et eller flere av landene nevnt i artikkel 3:

«CUMULATION APPLIED WITH ...» (navnet på landet/landene)

- b) dersom opprinnelse er oppnådd uten kumulasjon med materialer med opprinnelse i et eller flere av landene nevnt i artikkel 3:

«NO CUMULATION APPLIED».

7. Tollmyndighetene som utsteder varesertifikat EUR.1 eller EUR-MED, skal ta alle nødvendige skritt for å fastslå produktens opprinnelsesstatus og oppfyllelsen av de øvrige vilkår i denne protokoll. For dette formål skal de ha rett til å forlange alt bevismateriale og til å utøve enhver kontroll av eksportørens regnskaper eller enhver annen kontroll som anses som nødvendig. De skal også påse at formularene nevnt i nr. 2 er behørig utfylt. De skal særlig påse at rubrikken for beskrivelse av vareslagene er utfylt slik at enhver mulighet for ulovlige tilføyelser er utelukket.

8. Datoen for utstedelsen av et varesertifikat EUR.1 eller EUR-MED skal angis i sertifikatets rubrikk 11.

9. Et varesertifikat EUR.1 eller EUR-MED skal utstedes av tollmyndighetene og stilles til eksportørens rådighet så snart den faktiske utførselen har funnet sted eller er sikret.

Artikkel 17

Varesertifikat EUR.1 eller EUR-MED utstedt senere

1. Som unntak fra artikkel 16 nr. 9 kan et varesertifikat EUR.1 eller EUR-MED unntaksvis utstedes etter utførsel av de produkter det refererer seg til

- a) dersom det ikke ble utstedt på utførselstidspunktet på grunn av feil eller utilsiktede forsømmelser eller på grunn av spesielle forhold,

eller

- b) dersom det på tilfredsstillende måte overfor tollmyndighetene kan godtgjøres at et varesertifikat EUR.1 eller EUR-MED ble utstedt, men at det av tekniske årsaker ikke ble godtatt ved innførsel.

2. Som unntak fra artikkel 16 nr. 9 kan et varesertifikat EUR-MED utstedes etter utførsel av de produkter det refererer seg til, og som det på utførselstidspunktet ble utstedt et varesertifikat EUR.1 for, forutsatt at det på tilfredsstillende måte overfor tollmyndighetene kan godtgjøres at vilkårene i artikkel 16 nr. 5 er oppfylt.

3. Ved anvendelse av nr. 1 og 2 må eksportøren i søknadsskjemaet angi sted og dato for utførselen av de produktene som varesertifikatet EUR.1 eller EUR-MED refererer seg til, og oppgi årsakene til søknaden.

4. Tollmyndighetene kan utstede et varesertifikat EUR.1 eller EUR-MED med tilbakevirkende kraft bare etter å ha kontrollert at de opplysninger som er gitt i eksportørens søknad, samsvarer med tilsvarende opplysninger i eksportdokumentene.

5. Et varesertifikat EUR.1 eller EUR-MED som er utstedt med tilbakevirkende kraft, skal gis påtegning med følgende uttrykk på engelsk:

«ISSUED RETROSPECTIVELY».

Et varesertifikat EUR-MED som er utstedt med tilbakevirkende kraft i henhold til nr. 2, skal gis påtegning med følgende uttrykk på engelsk:

«ISSUED RETROSPECTIVELY (Original EUR.1 No... [date and place of issue])»

6. Påtegningen nevnt i nr. 5 skal påføres i rubrikk 7 i et varesertifikat EUR.1 eller EUR-MED.

Artikkel 18

Utstedelse av duplikat av varesertifikat EUR.1 eller EUR-MED

1. I tilfelle av tyveri, tap eller ødeleggelse av et varesertifikat EUR.1 eller EUR-MED kan eksportøren søke tollmyndighetene som utstedte sertifikatet, om å få et duplikat utferdiget på grunnlag av de eksportdokumenter som er i deres besittelse.
2. Et duplikat som utstedes på denne måten, skal gis påtegning med følgende ord på engelsk:
«DUPLICATE».
3. Påtegningen nevnt i nr. 2 skal påføres i rubrikk 7 i duplikatet av varesertifikatet EUR.1 eller EUR-MED.
4. Duplikatet, som skal påføres utstedelsesdatoen for originaleksemplaret av varesertifikatet EUR.1 eller EUR-MED, skal ha gyldighet fra samme dato.

Artikkel 19

Utstedelse av varesertifikat EUR.1 eller EUR-MED på grunnlag av opprinnelsesbevis utstedt eller utferdiget tidligere

Når opprinnelsesprodukter oppbevares under tollmyndighetenes kontroll i en avtalepart, skal det være mulig å erstatte det originale opprinnelsesbeviset med ett eller flere varesertifikat EUR.1 eller EUR-MED for det formål å sende alle eller noen av produktene til et annet sted innen avtaleparten. Et erstatningsvaresertifikat EUR.1 eller EUR-MED som nevnt skal utstedes av det tollsted der produktene oppbevares under tollvesenets kontroll.

Artikkel 20

Bokføringsmessig atskillelse

1. Når det er store kostnader eller praktiske ulemper forbundet med å sikre fysisk atskilt lagring av identiske opprinnelses- og ikke-opprinnelsesmaterialer som kan benyttes om hverandre, kan tollmyndighetene, etter skriftlig søknad fra dem som er berørt, gi tillatelse til at metoden kalt «bokføringsmessig atskillelse» (heretter kalt «metoden») benyttes for å håndtere slik lagring.
2. Metoden må være i stand til å sikre at mengden tilvirkede produkter i en nærmere bestemt referanseperiode er den samme som den som ville ha blitt tilvirket dersom lagrene hadde vært fysisk atskilt.
3. Tollmyndighetene kan gi tillatelse som nevnt i nr. 1 med forbehold for eventuelle vilkår de finner nødvendige.
4. Metoden fastsettes og anvendes på grunnlag av de generelle regnskapsprinsippene som gjelder i det land der produktet ble fremstilt.
5. Den som nyter godt av metoden, kan utstede eller søke om utstedelse av opprinnelsesbevis, avhengig av hva som passer best, for den mengde produkter som kan anses for å ha opprinnelsesstatus. På anmodning fra tollmyndighetene skal innehaveren av tillatelsen legge fram en erklæring som viser hvordan mengdene er blitt fastsatt.
6. Tollmyndighetene skal overvåke bruken av tillatelsen, og kan når som helst trekke den tilbake dersom innehaveren på en eller annen måte gjør urettmessig bruk av tillatelsen eller ikke kan oppfylle de øvrige vilkårene fastsatt i denne protokoll.

Artikkel 21

Vilkår for utferdigelse av opprinnelseserklæring eller opprinnelseserklæring EUR-MED

1. En opprinnelseserklæring eller opprinnelseserklæring EUR-MED som nevnt i artikkel 15 nr. 1) bokstav c) kan utferdiges
 - a) av en godkjent eksportør i henhold til artikkel 22,eller

- b) av enhver eksportør for sendinger som består av ett eller flere kolli som inneholder opprinnelsesprodukter av en total verdi på høyst EUR 6000.
2. Med forbehold for nr. 3 kan en opprinnelseserklæring utferdiges i følgende tilfeller:
- a) dersom de berørte produktene kan anses som produkter med opprinnelse i en avtalepart eller i et av landene som er nevnt i artikkel 3 nr. 1, og som er med i kumulasjonsordningen, uten bruk av kumulasjon med materialer med opprinnelse i et av landene nevnt i artikkel 3 nr. 2 og produktene oppfyller de øvrige vilkår i denne protokoll,
 - b) dersom de berørte produktene kan anses som produkter med opprinnelse i et av landene som er nevnt i artikkel 3 nr. 2, og som er med i kumulasjonsordningen, uten bruk av kumulasjon med materialer med opprinnelse i et av landene nevnt i artikkel 3 og produktene oppfyller de øvrige vilkår i denne protokoll, forutsatt at et sertifikat EUR-MED eller en opprinnelseserklæring EUR-MED er blitt utstedt i opprinnelseslandet.
3. En opprinnelseserklæring EUR-MED kan utferdiges dersom de berørte produktene kan anses som produkter med opprinnelse i en avtalepart eller i et av landene som er nevnt i artikkel 3, og som er med i kumulasjonsordningen, og produktene oppfyller de øvrige vilkår i denne protokoll, og
- a) det ble kumulert med materialer med opprinnelse i et av landene nevnt i artikkel 3 nr. 2, eller
 - b) produktene kan bli benyttet som materialer i sammenheng med kumulasjon ved fremstilling av produkter for eksport til et av landene nevnt i artikkel 3 nr. 2,
- eller
- c) produktene kan bli gjenutført fra bestemmelseslandet til et av landene nevnt i artikkel 3 nr. 2.
4. En opprinnelseserklæring EUR-MED skal inneholde en av følgende erklæringer på engelsk:
- a) dersom opprinnelse er oppnådd ved kumulasjon med materialer med opprinnelse i et eller flere av landene nevnt i artikkel 3:

«CUMULATION APPLIED WITH ...» (navn på landet/landene),
 - b) dersom opprinnelse er oppnådd uten kumulasjon med materialer med opprinnelse i et eller flere av landene nevnt i artikkel 3:

«NO CUMULATION APPLIED».
5. En eksportør som utferdiger en opprinnelseserklæring eller en opprinnelseserklæring EUR-MED, må til enhver tid være forberedt på å fremlegge, på forlangende av tollmyndighetene i den eksporterende avtalepart, alle aktuelle dokumenter som beviser de berørte produktenes opprinnelsesstatus samt at de øvrige vilkår i denne protokoll er oppfylt.
6. En opprinnelseserklæring eller en opprinnelseserklæring EUR-MED skal utferdiges av eksportøren ved å skrive, stemple eller trykke erklæringen, idet dennes ordlyd fremgår av de innlemmede PEM-vedlegg 4 a og b, på fakturaen, følgeseddelen eller et annet handelsdokument ved bruk av en av de språkversjonene som er fastsatt i nevnte vedlegg og i samsvar med bestemmelsene i den eksporterende avtaleparts nasjonale lovgivning. Dersom erklæringen er håndskrevet, skal den være påført med blekk og med «trykte» bokstaver.
7. Opprinnelseserklæringer eller opprinnelseserklæringer EUR-MED skal ha original underskrift påført av eksportøren for hånd. En eksportør godkjent i henhold til artikkel 22 kan imidlertid fritas fra kravet om å undertegne erklæringer som nevnt, forutsatt at han gir tollmyndighetene i den eksporterende avtalepart en skriftlig garanti for at han påtar seg det fulle ansvar for enhver opprinnelseserklæring som identifiserer ham som om den var underskrevet av ham for hånd.
8. En opprinnelseserklæring eller en opprinnelseserklæring EUR-MED kan utferdiges av eksportøren ved utførsel av de produktene den refererer seg til, eller etter utførsel under forutsetning av at den legges fram i den importerende avtalepart senest to år etter innførsel av produktene den refererer seg til.

Artikkel 22

Godkjent eksportør

1. Tollmyndighetene i den eksporterende avtalepart kan gi enhver eksportør (heretter kalt «godkjent eksportør») som hyppig foretar eksport av produkter i medhold av denne avtale, tillatelse til å utferdige opprinnelseserklæringer eller opprinnelseserklæringer EUR-MED, uansett verdien av de berørte produkter. En eksportør som anmoder om en slik autorisasjon, skal på en tilfredsstillende måte overfor tollmyndighetene kunne tilby alle nødvendige garantier for å bekrefte produktenes opprinnelsesstatus og likeledes at de øvrige vilkår i denne protokoll er oppfylt.
2. Tollmyndighetene kan innvilge status som godkjent eksportør med forbehold for vilkår de finner hensiktsmessige.
3. Tollmyndighetene skal gi den godkjente eksportøren et autorisasjonsnummer som skal fremkomme på opprinnelseserklæringen eller opprinnelseserklæringen EUR-MED.
4. Tollmyndighetene skal overvåke den godkjente eksportørens bruk av autorisasjonen.
5. Tollmyndighetene kan når som helst trekke autorisasjonen tilbake. Det skal gjøres dersom den godkjente eksportøren ikke lenger tilbyr garantiene nevnt i nr. 1, ikke lenger oppfyller vilkårene nevnt i nr. 2 eller på annen måte gjør feilaktig bruk av autorisasjonen.

Artikkel 23

Gyldighet for opprinnelsesbevis

1. Et opprinnelsesbevis skal være gyldig i fire måneder regnet fra utstedelsesdatoen i den eksporterende avtalepart og skal innenfor nevnte periode fremlegges for tollmyndighetene i den importerende avtalepart.
2. Opprinnelsesbevis som er fremlagt for tollmyndighetene i den importerende avtalepart etter at fristen for fremlegging angitt i nr. 1 har utløpt, kan godkjennes for innrømmelse av preferansebehandling i tilfeller der dokumentene ikke ble fremlagt i rett tid på grunn av ekstraordinære omstendigheter.
3. I andre tilfeller av for sen fremlegging kan tollmyndighetene i den importerende avtalepart godkjenne opprinnelsesbevisene dersom produktene er blitt fremlagt før nevnte frist utløp.

Artikkel 24

Fremlegging av opprinnelsesbevis

Opprinnelsesbevis skal legges fram for tollmyndighetene i den importerende avtalepart i samsvar med de prosedyrer som får anvendelse i det aktuelle landet. Nevnte myndigheter kan forlange en oversettelse av et opprinnelsesbevis, og de kan også kreve at importdeklarasjonen ledsages av en erklæring fra importøren om at produktene oppfyller de vilkår som kreves for at denne avtale skal anvendes.

Artikkel 25

Innførsel i delsendinger

Når demonterte eller usammensatte produkter som nevnt i alminnelig fortolkningsregel 2 punktum a i Det harmoniserte system, og som hører under avsnitt XVI og XVII eller posisjon 73.08 og 94.06 i Det harmoniserte system, etter anmodning av importøren og på vilkår fastsatt av tollmyndighetene i den importerende avtalepart, innføres i delsendinger, skal et enkelt opprinnelsesbevis for slike produkter fremlegges for tollmyndighetene ved innførsel av den første delsendingen.

Artikkel 26

Fritak for opprinnelsesbevis

1. Produkter sendt som småsendinger fra privatperson til privatperson eller som medbringes av reisende som personlig bagasje, skal anses som opprinnelsesprodukter uten at det kreves fremlagt opprinnelsesbevis. Det forutsettes at importen av slike produkter ikke har handelsmessig karakter, at produktene er blitt erklært å oppfylle vilkårene i denne protokoll, og at det ikke er tvil om riktigheten av en slik erklæring. I tilfeller der produktene er sendt pr. post, kan erklæringen gis i tolldeklarasjon CN22/CN23 eller på et ark papir vedheftet deklarasjonen.
2. Importen anses for ikke å ha handelsmessig karakter når varene bare blir tilfeldig importert og utelukkende er til personlig bruk for mottakerne eller de reisende eller deres familier og det tydelig fremgår av varenes art og mengde at de ikke er bestemt for handelsformål.

3. For småsendinger skal den samlede verdien av produktene ikke overstige EUR 500, og for produkter som utgjør del av reisendes personlige bagasje, skal den samlede verdien av produktene ikke overstige EUR 1200.

Artikkel 27 **Leverandørerklæring**

1. Når det i en av avtalepartene er utstedt et varesertifikat EUR.1 eller utferdiget en opprinnelseserklæring for opprinnelsesprodukter og det ved fremstillingen av produktene er anvendt varer fra andre avtaleparter eller Den europeiske union og varene har gjennomgått bearbeiding eller foredling i land som nevnt uten å ha oppnådd preferanseopprinnelsesstatus, skal det tas hensyn til leverandørerklæringen avgitt for varene i samsvar med denne artikkel.

2. Leverandørerklæringen nevnt i nr. 1 skal tjene som bevis for den bearbeiding eller foredling de berørte varene har gjennomgått i en avtalepart eller i Den europeiske union, for å avgjøre om de produkter som varene er anvendt til fremstilling av, kan anses som produkter med opprinnelse i den eksporterende avtalepart og oppfyller de øvrige vilkår i denne protokoll.

3. En særskilt leverandørerklæring skal, med unntak av tilfeller nevnt i nr. 4, utferdiges av leverandøren for hver enkelt vareforsendelse etter mønster som vist i tillegg A, på et ark papir vedlagt fakturaen, følgeseddelen eller andre handelsdokumenter der de berørte varene beskrives tilstrekkelig detaljert til at de kan identifiseres.

4. Når en leverandør jevnlig forsyner en bestemt kunde med varer og den bearbeiding eller foredling varene gjennomgår i en avtalepart eller i Den europeiske union, forventes å være uendret over lengre perioder, kan han utstede en enkelt leverandørerklæring som også dekker etterfølgende sendinger av varer som nevnt, heretter kalt «langtids leverandørerklæringer».

En langtids leverandørerklæring kan normalt ha en gyldighetsperiode på inntil ett år regnet fra utferdigelsesdatoen. Tollmyndighetene i det land der erklæringen er utferdiget, eller i den eksporterende avtalepart dersom leverandørerklæringen er utferdiget i Den europeiske union, fastsetter vilkårene for anvendelse av lengre perioder.

Langtids leverandørerklæringer skal utferdiges av leverandøren etter mønster som vist i tillegg B og beskrive de berørte varene tilstrekkelig detaljert til at de kan identifiseres. Den skal fremlegges for den aktuelle kunden før han får levert den første vareforsendelsen som omfattes av erklæringen, eller sammen med den første forsendelsen.

Leverandøren skal straks informere kunden dersom en langtids leverandørerklæring ikke lenger er gyldig for de varer som leveres.

5. Leverandørerklæringen nevnt i nr. 3 og 4 skal maskinskrives eller trykkes ved bruk av engelsk, islandsk eller norsk i samsvar med bestemmelsene i den nasjonale lovgivningen i det land der den utferdiges, og den skal ha original underskrift av leverandøren. Erklæringen kan også skrives for hånd; i slike tilfeller skal den være skrevet med blekk og med «trykte» bokstaver.

6. Leverandøren som utsteder erklæringen, må være forberedt på, på forlangende av tollmyndighetene i det land der erklæringen er utferdiget, eller i den eksporterende avtalepart dersom leverandørerklæringen er utferdiget i Den europeiske union, når som helst å måtte legge fram alle relevante dokumenter som godtgjør at opplysningene gitt i erklæringen er korrekte.

Artikkel 28 **Grunnlagsdokumenter**

Dokumentene nevnt i artikkel 16 nr. 3, artikkel 21 nr. 5 og artikkel 27 nr. 6 og brukt som bevis for at produkter omfattet av et varesertifikat EUR.1 eller EUR-MED eller en opprinnelseserklæring eller en opprinnelseserklæring EUR-MED kan anses som produkter med opprinnelse i en avtalepart eller i et av landene nevnt i artikkel 3 og oppfyller de øvrige vilkår i denne protokoll, samt at opplysningene gitt i en leverandørerklæring er korrekte, kan bl.a. bestå av følgende:

- a) konkrete bevis for de prosesser som er utført av eksportøren eller leverandøren for å fremstille de berørte varene, som bevis som fremkommer for eksempel i hans regnskaper eller interne bokføring,
- b) dokumenter som beviser anvendte materialers opprinnelsesstatus, og som er utstedt eller utferdiget i den avtalepart der det i samsvar med nasjonal lovgivning gjøres bruk av dokumenter som nevnt,

- c) dokumenter som beviser bearbeidingen eller foredlingen av materialer, og som er utstedt eller utferdiget i den avtalepart der det i samsvar med nasjonal lovgivning gjøres bruk av dokumenter som nevnt,
- d) varesertifikater EUR.1 eller varesertifikater EUR-MED eller opprinnelseserklæringer eller opprinnelseserklæringer EUR-MED som beviser anvendte materialers opprinnelsesstatus og er utstedt eller utferdiget i avtalepartene i samsvar med denne protokoll eller i et av landene nevnt i artikkel 3 i samsvar med opprinnelsesregler som er identiske med reglene i denne protokoll,
- e) leverandørerklæringer som beviser bearbeidingen eller foredlingen anvendte materialer har gjennomgått i en avtalepart eller i Den europeiske union, og som er utferdiget i et av disse landene i samsvar med denne protokoll,
- f) relevante bevis for bearbeiding eller foredling som er utført utenfor avtaleparten ved anvendelse av artikkel 11, og som beviser at vilkårene i nevnte artikkel er oppfylt.

Artikkel 29

Oppbevaring av opprinnelsesbevis, leverandørerklæringer og grunnlagsdokumenter

1. En eksportør som søker om utstedelse av et varesertifikat EUR.1 eller EUR-MED, skal oppbevare dokumentene nevnt i artikkel 16 nr. 3 i minst tre år.
2. En eksportør som utferdiger en opprinnelseserklæring eller opprinnelseserklæring EUR-MED, skal oppbevare en kopi av opprinnelseserklæringen samt dokumentene nevnt i artikkel 21 nr. 5 i minst tre år.
3. En leverandør som utferdiger en leverandørerklæring, skal i minst tre år oppbevare kopier av erklæringen og av fakturaen, følgesedler eller annet handelsdokument som erklæringen er vedheftet, samt dokumentene nevnt i artikkel 27 nr. 6.

En leverandør som utferdiger en langtids leverandørerklæring, skal i minst tre år oppbevare kopier av erklæringen og av alle fakturaer, følgesedler eller andre handelsdokumenter som gjelder de varer som omfattes av erklæringen, og som er sendt til den berørte kunden, samt av dokumentene nevnt i artikkel 27 nr. 6. Nevnte tidsrom skal regnes fra den dato en langtids leverandørerklæring opphører å være gyldig.

4. Tollmyndighetene i den eksporterende avtalepart som utsteder et varesertifikat EUR.1 eller EUR-MED, skal oppbevare søknadsskjemaet nevnt i artikkel 16 nr. 2 i minst tre år.
5. Tollmyndighetene i den importerende avtalepart skal i minst tre år oppbevare varesertifikater EUR.1, varesertifikater EUR-MED, opprinnelseserklæringer og opprinnelseserklæringer EUR-MED som er blitt fremlagt for dem.

Artikkel 30

Uoverensstemmelser og formelle feil

1. Oppdagelsen av mindre uoverensstemmelser mellom opplysningene gitt i opprinnelsesbeviset og opplysningene gitt i de dokumenter som er fremlagt for tollmyndighetene med sikte på tollbehandling av produkter ved innførsel, skal ikke i seg selv medføre at opprinnelsesbeviset blir kjent ugyldig, såfremt det blir behørig godtgjort at dette dokumentet stemmer overens med de fremlagte produktene.
2. Åpenbare formelle feil, slik som skrivefeil i et opprinnelsesbevis, bør ikke medføre at dokumentet blir avvist, med mindre feilene er egnet til å skape tvil om riktigheten av de opplysninger som er gitt i dokumentet.

Artikkel 31

Beløp uttrykt i euro

1. Av hensyn til anvendelsen av bestemmelsene i artikkel 21 nr. 1 bokstav b) og artikkel 26 nr. 3 i tilfeller der produkter er fakturert i en annen valuta enn euro, skal hvert av de berørte landene hvert år fastsette beløp som i de nasjonale valutaene til avtalepartene og til landene nevnt i artikkel 3 utgjør motverdien av beløpene uttrykt i euro.
2. En sending skal behandles i henhold til bestemmelsene i artikkel 21 nr. 1 bokstav b) eller artikkel 26 nr. 3 ved at det tas hensyn til den valuta fakturaen er utarbeidet i, sammenholdt med det beløp som er fastsatt av det berørte landet.

3. De beløp som skal benyttes i en gitt nasjonal valuta, skal i den nasjonale valutaen utgjøre motverdien av beløpene uttrykt i euro på den første arbeidsdagen i oktober og skal gjelde fra 1. januar det påfølgende året. Avtalepartene skal underrette hverandre om de relevante beløpene.

4. Et land kan avrunde, oppover eller nedover, det beløp som fremkommer ved omregning til dets nasjonale valuta av et beløp uttrykt i euro. Et avrundet beløp kan ikke avvike med mer enn fem prosent fra det beløp som følger av omregningen. Et land kan, ved den årlige justeringen omhandlet i nr. 3, unnlate å endre motverdien i sin nasjonale valuta av et beløp uttrykt i euro dersom omregningen av dette siste beløpet, før en eventuell avrunding, fører til at motverdien i landets nasjonale valuta øker med mindre enn 15 prosent. Motverdien i nasjonal valuta kan beholdes uendret dersom omregningen skulle føre til en reduksjon av dens verdi.

5. Beløpene uttrykt i euro skal gjennomgås på nytt av Den blandede komité på anmodning av avtalepartene. Under gjennomgangen skal Den blandede komité vurdere om det er ønskelig å opprettholde effekten av de berørte verdigrensene i realverdi. For dette formål kan den beslutte å endre beløpene uttrykt i euro.

AVDELING VI METODER FOR ADMINISTRATIVT SAMARBEID

Artikkel 32 Administrativt samarbeid

1. Tollmyndighetene i avtalepartene skal skaffe hverandre prøver av avtrykk av stemples som deres tollkontorer benytter ved utstedelse av varesertifikat EUR.1 og EUR-MED, og adressene til tollmyndighetene med ansvar for etterkontroll av nevnte varesertifikater, opprinnelseserklæringer og opprinnelseserklæringer EUR-MED eller leverandørerklæringer.

2. For å sikre at denne protokoll anvendes på en tilfredsstillende måte, skal avtalepartene bistå hverandre, gjennom sine respektive tollforvaltninger, i arbeidet med å kontrollere ektheten av varesertifikat EUR.1, varesertifikat EUR-MED, opprinnelseserklæringer og opprinnelseserklæringer EUR-MED eller leverandørerklæringer samt riktigheten av de opplysninger som er gitt i disse dokumentene.

Artikkel 33 Verifisering av opprinnelsesbevis

1. Etterskuddsvis verifiseringer av opprinnelsesbevis skal utføres på stikkprøvebasis eller dersom tollmyndighetene i den importerende avtalepart har rimelig grunn til å betvile slike dokumenters ekthet, de berørte produktenes opprinnelsesstatus eller om de øvrige vilkår i denne protokoll er oppfylt.

2. Ved anvendelse av nr. 1 skal tollmyndighetene i den importerende avtalepart returnere varesertifikatet EUR.1 eller EUR-MED og fakturaen, dersom den er blitt fremlagt, samt opprinnelseserklæringen eller opprinnelseserklæringen EUR-MED eller en kopi av disse dokumentene til tollmyndighetene i den eksporterende avtalepart, eventuelt med opplysninger om årsakene til anmodningen om verifisering. Alle opplysninger og dokumenter som er skaffet til veie, og som tyder på at opplysningene gitt i opprinnelsesbeviset er uriktige, skal formidles for å underbygge anmodningen om verifisering.

3. Verifiseringen skal utføres av tollmyndighetene i den eksporterende avtalepart. For dette formål skal de ha rett til å kreve fremlagt bevis av enhver art og til å utføre enhver undersøkelse av eksportørens regnskaper eller enhver annen kontroll som de finner hensiktsmessig.

4. Dersom tollmyndighetene i den importerende avtalepart beslutter at innrømmelsen av preferansebehandling for de berørte produkter skal stilles i bero i påvente av utfallet av verifiseringen, skal de, med forbehold for de forholdsregler som måtte anses som nødvendige, tilby å stille varene til fri rådighet for importøren.

5. Tollmyndigheter som anmoder om verifisering, skal underrettes om resultatene av undersøkelsen så snart som mulig. Resultatene skal klart indikere om dokumentene er ekte, og om de berørte produkter kan anses som produkter med opprinnelse i en avtalepart eller i et av landene nevnt i artikkel 3, og om de oppfyller de øvrige vilkår i denne protokoll.

6. Dersom det i tilfeller der det er rimelig grunn til tvil, ikke er mottatt svar innen ti måneder etter verifiseringsanmodningens dato, eller dersom svaret ikke inneholder tilstrekkelig informasjon til å kunne fastslå

det aktuelle dokumentets ekthet eller produktens egentlige opprinnelse, skal de anmodende tollmyndigheter, unntatt i særlige tilfeller, ha rett til å nekte berettigelse til preferanse.

Artikkel 34

Verifisering av leverandørerklæringer

1. Etterskuddsvis verifiseringer av leverandørerklæringer eller langtids leverandørerklæringer kan utføres på stikkprøvebasis eller når tollmyndighetene i det land der det er tatt hensyn til slike erklæringer for å utstede et varesertifikat EUR.1 eller EUR-MED eller for å utferdige en opprinnelseserklæring eller en opprinnelseserklæring EUR-MED, har rimelig grunn til å betvile dokumentets ekthet eller riktigheten av de opplysninger som er gitt i dokumentet.

2. Ved anvendelse av nr. 1 skal tollmyndighetene i landet nevnt i nr. 1 returnere leverandørerklæringen og fakturaen(e), følgeseddelen (følgesedlene) eller andre handelsdokumenter for varer omfattet av erklæringen til tollmyndighetene i det land der erklæringen ble utferdiget, eventuelt med opplysninger om verifiseringsanmodningens reelle eller formelle berettigelse.

For å underbygge den etterskuddsvis verifiseringsanmodningen skal de formidle alle opplysninger og dokumenter som er skaffet til veie, og som tyder på at opplysningene gitt i leverandørerklæringen er uriktige.

3. Verifiseringen skal utføres av tollmyndighetene i det land der leverandørerklæringen ble utferdiget. For dette formål skal de ha rett til å kreve fremlagt bevis av enhver art og til å utføre enhver undersøkelse av leverandørens regnskaper eller enhver annen kontroll som de finner hensiktsmessig.

4. Tollmyndigheter som anmoder om verifisering, skal underrettes om resultatene av undersøkelsen så snart som mulig. Resultatene skal klart indikere om opplysningene gitt i leverandørerklæringen er riktige, og gjøre det mulig for dem å avgjøre om og i hvilken grad det kan tas hensyn til leverandørerklæringen for å utstede et varesertifikat EUR.1 eller EUR-MED eller for å utferdige en opprinnelseserklæring eller en opprinnelseserklæring EUR-MED.

Artikkel 35

Tvisteløsning

Når det i forbindelse med verifiseringsprosedyrene i artikkel 33 og 34 oppstår tvister som ikke kan avgjøres mellom de tollmyndigheter som anmoder om verifisering, og de tollmyndigheter som er ansvarlige for å utføre verifiseringen, eller når tvister reiser spørsmål om fortolkningen av denne protokoll, skal tvistene fremlegges for Den blandede komité. I alle tilfeller skal tvister mellom importøren og tollmyndighetene i den importerende avtalepart løses i henhold til lovgivningen i sistnevnte land.

Artikkel 36

Straffebestemmelser

Det skal anvendes straffetiltak mot enhver som utarbeider eller medvirker til utarbeidelse av et dokument som inneholder uriktige opplysninger i den hensikt å oppnå preferansebehandling for produkter.

Artikkel 37

Frisoner

1. Avtalepartene skal ta alle nødvendige skritt for å sikre at produkter som er gjenstand for handel under dekke av et opprinnelsesbevis, og som under transporten legges inn i en frisone beliggende på deres territorium, ikke erstattes av andre varer, og at de ikke gjennomgår andre operasjoner enn normalt for å hindre at de forringes.

2. Som unntak fra bestemmelsene i nr. 1 skal de berørte myndigheter, når produkter med opprinnelse i en avtalepart innføres til en frisone under dekke av et opprinnelsesbevis og gjennomgår behandling eller foredling, på eksportørens anmodning utstede et nytt varesertifikat EUR.1 eller EUR-MED dersom den gjennomførte behandlingen eller foredlingen er i samsvar med bestemmelsene i denne protokoll.

AVDELING VII

SLUTTBESTEMMELSER

Artikkel 38

Anvendelse av protokollen

Uttrykket «Den europeiske union» brukt i denne protokoll omfatter ikke Ceuta og Melilla. Uttrykket «produkter med opprinnelse i Den europeiske union» omfatter ikke produkter med opprinnelse i Ceuta og Melilla.

Artikkel 39

Overgangsbestemmelse for varer i transitt eller på lager

Bestemmelsene i denne avtale kan anvendes for varer som overholder bestemmelsene i denne protokoll, og som på avtalens ikrafttredelsesdato eller datoen for dens midlertidige anvendelse er enten i transitt eller er midlertidig lagret på tollagre eller i frisoner, forutsatt at det innen tolv måneder fra nevnte dato for den importerende avtaleparts tollmyndigheter fremlegges et opprinnelsesbevis utstedt i etterhånd av den eksporterende avtaleparts tollmyndigheter sammen med dokumenter som viser at varene er blitt transportert i samsvar med bestemmelsene i artikkel 12.

Artikkel 40

Innlemmede PEM-vedlegg

Vedlegg I til IV b til tillegg I til Regional konvensjon om felles preferanseopprinnelsesregler for Europa og statene ved Middelhavet innlemmes i denne protokoll og gjøres til en del av den som innlemmede PEM-vedlegg I til IV b og skal anvendes mutatis mutandis med følgende endringer:

- a) I det innlemmede PEM-vedlegg I
 - i) skal alle henvisninger til «artikkel 5 i dette tillegg» forstås som henvisninger til «artikkel 5 i denne protokoll»,
 - ii) skal i nr. 3.1 i anmerkning 3, «en avtalepart» endres til «et av landene som er nevnt i artikkel 3, og som er med i kumulasjonsordningen».
- b) I hvert av de innlemmede PEM-vedlegg IV a og IV b
 - i) skal bare den engelske, den islandske og den norske versjonen av opprinnelseserklæringen innlemmes,
 - ii) utgår annet punktum i fotnote 2.

Artikkel 41

Integrerende deler av denne protokoll

Innlemmede PEM-vedlegg og tilleggene til denne protokoll utgjør en integrerende del av protokollen.

TILLEGG A

Leverandørerklæring

Leverandørerklæringen – dens ordlyd er gjengitt nedenfor – må være utferdiget i samsvar med fotnotene. Fotnotene trenger imidlertid ikke å påføres dokumentet.

LEVERANDØRERKLÆRING

for varer som har gjennomgått bearbeiding eller foredling i Det forente kongerike, Norge, Island eller Den europeiske union uten å ha fått preferanseopprinnelsesstatus.

Jeg, undertegnede, leverandør av varene som er omfattet av vedlagte dokument, erklærer at:

1. Følgende materialer som ikke har opprinnelse i Det forente kongerike, Norge, Island eller Den europeiske union, er blitt brukt i Det forente kongerike, Norge, Island eller Den europeiske union til produksjon av disse varene:

Beskrivelse av de leverte varene ¹	Beskrivelse av de brukte ikke-opprinnelsesmaterialene	Posisjon i tolltariffen (HS) for de brukte ikke-opprinnelsesmaterialene ^{2, 3}	Verdi av de brukte ikke-opprinnelsesmaterialene ²
		Sum verdi	

- Alle øvrige materialer som er brukt i Det forente kongerike, Norge, Island or Den europeiske union til produksjon av disse varene, har opprinnelse i Det forente kongerike, Norge, Island eller Den europeiske union.
- Følgende varer har gjennomgått bearbeiding eller foredling utenfor Det forente kongerike, Norge, Island eller Den europeiske union i samsvar med artikkel 11 i vedlegg IV til denne avtale og er tilført følgende totale merverdi der:

Beskrivelse av de leverte varene	Total merverdi tilført utenfor Det forente kongerike, Norge, Island eller Den europeiske union ⁴
	(Sted og dato)
	(Leverandørens adresse og underskrift; i tillegg navn på den som undertegner erklæringen, med trykte bokstaver)

- Når fakturaen, følgeseddelen eller et annet handelsdokument som erklæringen er vedlagt, omfatter forskjellige typer varer eller varer som ikke inneholder ikke-opprinnelsesmaterialer i samme omfang, må leverandører tydelig skille mellom dem.

Eksempel:

Dokumentet dekker forskjellige modeller av elektriske motorer under posisjon 85.01 til bruk i fremstillingen av vaskemaskiner under posisjon 84.50. Type og verdi for ikke-opprinnelsesmaterialene som brukes i fremstillingen av motorene, er forskjellige fra en modell til en annen. Det må derfor skilles mellom modellene i første kolonne, og angivelsene i de andre kolonnene må oppgis separat for hver modell for å gjøre det mulig for fabrikanten av vaskemaskinene å foreta en korrekt vurdering av hans produkters opprinnelsesstatus, alt etter hvilken elektrisk motor han bruker.

- Merknadene i disse kolonnene skal kun føres opp dersom de er nødvendige.

Eksempler:

Regelen for klær under ex kapittel 62 sier at det kan brukes garn som ikke er et opprinnelsesprodukt. Dersom en fabrikant av slike klær i Det forente kongerike bruker vevnad importert fra, og fremstilt i, Norge ved veving av garn som ikke er et opprinnelsesprodukt, er det tilstrekkelig at leverandøren i Norge i sin erklæring beskriver ikke-opprinnelsesproduktet som «garn», uten at det er nødvendig å angi varenummeret i tolltariffen eller verdien av garnet.

En fabrikant som har produsert tråd av jern under posisjon 72.17 fra stenger av jern som ikke er et opprinnelsesprodukt, skal angi i andre kolonne «stenger av jern». Dersom tråden skal brukes i fremstillingen av en maskin som etter opprinnelsesreglene er underlagt en begrensning på en viss prosent med hensyn til mengden ikke-opprinnelsesmaterialer som kan brukes, er det nødvendig å angi verdien av stenger som ikke er opprinnelsesprodukter, i den tredje kolonnen.

- Med «verdi av materialer» menes tollverdien på importtidspunktet av ikke-opprinnelsesmaterialene som er brukt, eller, dersom denne ikke er kjent og ikke kan påvises, den første påviselige pris som er betalt for materialene i Det forente kongerike, Norge,

Island eller Den europeiske union. Riktig verdi for hvert enkelt ikke-opprinnelsesmateriale som er brukt, må angis per enhet av de varer som er spesifisert i første kolonne.

- 4 Med «total tilført merverdi» menes alle kostnader som har påløpt utenfor Det forente kongerike, Norge, Island eller Den europeiske union, inkludert verdien av alle materialer som er tilført der. Riktig total merverdi oppnådd utenfor Det forente kongerike, Norge, Island eller Den europeiske union må angis per enhet av de varer som er spesifisert i første kolonne.

TILLEGG B

Langtids leverandørerklæring

En langtids leverandørerklæring – dens ordlyd er gjengitt nedenfor – må være utferdiget i samsvar med fotnotene. Fotnotene trenger imidlertid ikke å påføres dokumentet.

LANGTIDS LEVERANDØRERKLÆRING

for varer som har gjennomgått bearbeiding eller foredling i Det forente kongerike, Norge, Island eller Den europeiske union uten å ha fått preferanseopprinnelsesstatus

Jeg, undertegnede, leverandør av varene som er omfattet av dette dokument, og som leveres jevnlig til

.....¹ erklærer at:

1. Følgende materialer som ikke har opprinnelse i Det forente kongerike, Norge, Island eller Den europeiske union, er blitt brukt i Det forente kongerike, Norge, Island eller Den europeiske union til produksjon av disse varene:

Beskrivelse av de leverte varene ²	Beskrivelse av brukte ikke-opprinnelsesmaterialer	Posisjon i tolltariffen (HS) for de brukte ikke-opprinnelsesmaterialene ^{3, 4}	Verdi av de brukte ikke-opprinnelsesmaterialene ³
		Sum verdi	

2. Alle øvrige materialer som er brukt i Det forente kongerike, Norge, Island or Den europeiske union til produksjon av disse varene, har opprinnelse i Det forente kongerike, Norge, Island eller Den europeiske union.
3. Følgende varer har gjennomgått bearbeiding eller foredling utenfor Det forente kongerike, Norge, Island eller Den europeiske union i samsvar med artikkel 11 i vedlegg IV til denne avtale og er tilført følgende totale merverdi der:

Beskrivelse av de leverte varene	Total merverdi tilført utenfor Det forente kongerike, Norge, Island eller Den europeiske union ⁵
	(Sted og dato)

(Leverandørens adresse og underskrift; i tillegg navn på den som undertegner erklæringen, med trykte bokstaver)	

Denne erklæring er gyldig for alle etterfølgende forsendelser sendt

fra

til⁶

Jeg forplikter meg til å underrette¹ straks dersom denne erklæringen ikke lenger er gyldig.

.....
(Sted og dato)

.....
(Leverandørens adresse og underskrift; i tillegg navn på den som undertegner erklæringen, med trykte bokstaver)

1 Kundens navn og adresse.

2 Når fakturaen, følgeseddelen eller et annet handelsdokument som erklæringen er vedlagt, omfatter forskjellige typer varer eller varer som ikke inneholder ikke-opprinnelsesmaterialer i samme omfang, må leverandører tydelig skille mellom dem.

Eksempel:

Dokumentet dekker forskjellige modeller av elektriske motorer under posisjon 85.01 til bruk i fremstillingen av vaskemaskiner under posisjon 84.50. Type og verdi for ikke-opprinnelsesmaterialene som brukes i fremstillingen av motorene, er forskjellige fra en modell til en annen. Det må derfor skilles mellom modellene i første kolonne, og angivelsene i de andre kolonnene må oppgis separat for hver modell for å gjøre det mulig for fabrikanten av vaskemaskinene å foreta en korrekt vurdering av hans produkters opprinnelsesstatus, alt etter hvilken elektrisk motor han bruker.

3 Merknadene i disse kolonnene skal kun føres opp dersom de er nødvendige.

Eksempler:

Regelen for klær under ex kapittel 62 sier at det kan brukes garn som ikke er et opprinnelsesprodukt. Dersom en fabrikant av slike klær i Det forente kongerike bruker vevnad importert fra, og fremstilt i, Norge ved veving av garn som ikke er et opprinnelsesprodukt, er det tilstrekkelig at leverandøren i Norge i sin erklæring beskriver ikke-opprinnelsesproduktet som «garn», uten at det er nødvendig å angi varenummeret i tolltariffen eller verdien av garnet.

En fabrikant som har produsert tråd av jern under posisjon 72.17 fra stenger av jern som ikke er et opprinnelsesprodukt, skal angi i andre kolonne «stenger av jern». Dersom tråden skal brukes i fremstillingen av en maskin som etter opprinnelsesreglene er underlagt en begrensning på en viss prosent med hensyn til mengden ikke-opprinnelsesmaterialer som kan brukes, er det nødvendig å angi verdien av stenger som ikke er opprinnelsesprodukter, i den tredje kolonnen.

4 Med «verdi av materialer» menes tollverdien på importtidspunktet av ikke-opprinnelsesmaterialene som er brukt, eller, dersom denne ikke er kjent og ikke kan påvises, den første påviselige pris som er betalt for materialene i Det forente kongerike, Norge, Island eller Den europeiske union. Riktig verdi for hvert enkelt ikke-opprinnelsesmateriale som er brukt, må angis per enhet av de varer som er spesifisert i første kolonne.

5 Med «total tilført merverdi» menes alle kostnader som har påløpt utenfor Det forente kongerike, Norge, Island eller Den europeiske union, inkludert verdien av alle materialer som er tilført der. Riktig total merverdi oppnådd utenfor Det forente kongerike, Norge, Island eller Den europeiske union må angis per enhet av de varer som er spesifisert i første kolonne.

6 Angi datoer. Langtids leverandørerklærings gyldighetsperiode bør normalt ikke overstige tolv måneder, med forbehold for vilkårene fastsatt av vedkommende tollmyndigheter.

TILLEGG C LISTE NEVNT I ARTIKKEL 3 nr. 1

1. Den europeiske union
2. Det sveitsiske edsforbund (herunder Fyrstedømmet Liechtenstein)¹
3. Kongeriket Danmark med hensyn til Færøyene
4. Republikken Tyrkia

5. Republikken Albania
6. Bosnia-Hercegovina
7. Republikken Nord-Makedonia
8. Montenegro
9. Republikken Serbia
10. Republikken Kosovo
11. Republikken Moldova
12. Georgia
13. Ukraina

1 På grunn av tolltraktaten mellom Liechtenstein og Sveits skal produkter med opprinnelse i Liechtenstein anses for å ha opprinnelse i Sveits.

TILLEGG D **LISTE NEVNT I ARTIKKEL 3 nr. 2**

1. Den demokratiske folkerepublikk Algerie
2. Den arabiske republikk Egypt
3. Staten Israel
4. Det hasjimitiske kongerike Jordan
5. Republikken Libanon
6. Kongeriket Marokko
7. Den arabiske republikk Syria
8. Republikken Tunisia
9. Den palestinske frigjøringsorganisasjonen til fordel for den palestinske selvstyremyndigheten på Vestbredden og i Gaza

TILLEGG E **FELLESEKTLÆRING** **om Fyrstedømmet Andorra**

1. Produkter som har opprinnelse i Fyrstedømmet Andorra, hører under kapittel 25 til 97 i Det harmoniserte system og oppfyller vilkårene i artikkel 3 nr. 7 bokstav a) ii) i vedlegg IV til denne avtale, skal av avtalepartene aksepteres som produkter med opprinnelse i Den europeiske union som definert i denne avtale.
2. Vedlegg IV til denne avtale får anvendelse mutatis mutandis for det formål å fastsette nevnte produkters opprinnelsesstatus.

TILLEGG F **FELLESEKTLÆRING** **om Republikken San Marino**

1. Produkter som har opprinnelse i Republikken San Marino og oppfyller vilkårene i artikkel 3 nr. 7 bokstav a) ii) i vedlegg IV til denne avtale, skal av avtalepartene aksepteres som produkter med opprinnelse i Den europeiske union som definert i denne avtale.

2. Vedlegg IV til denne avtale får anvendelse mutatis mutandis for det formål å fastsette nevnte produkters opprinnelsesstatus.

VEDLEGG V
ORDNINGER MELLOM ISLAND OG DET FORENTE KONGERIKE OM VERN
AV GEOGRAFISKE BETEGNELSER FOR LANDBRUKSVARER OG
NÆRINGSMIDLER

Vedlegget gjelder kun mellom Island og Storbritannia og er ikke oversatt til norsk.